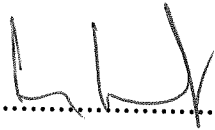


# J E L E N L É T I Í V

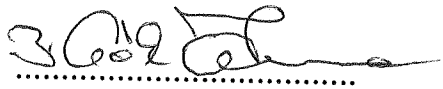
a Képviselő-testület 2019. szeptember 26-án megtartott  
nyilvános ülésén jelenlévő önkormányzati képviselőkről

Szitó Sándor



.....

B Csák Imre




.....

Dr. B. Csák István



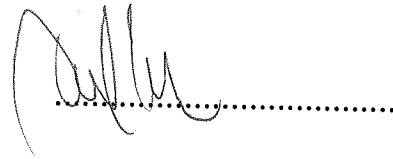
.....

Dobos Sándor



.....

Dul Sándor

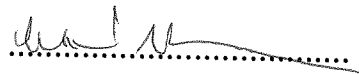


.....

Gazdag Endréné

.....

Máthé Hajnalka



.....



**Biharnagybajom Községi Önkormányzat**  
**Polgármesterétől**

---

## MEGHÍVÓ

Biharnagybajom Község Önkormányzatának Képviselő-testülete  
**2019. szeptember 26-án csütörtökön 14,00 órakor**  
a Polgármesteri Hivatal tanácstermében nyilvános  
ülést tart, melyre Önt tisztelettel meghívom.

### **Napirend:**

1. Előterjesztés az Önkormányzat 2019. évi költségvetéséről szóló 3/2019. (III. 14.) önkormányzati rendelet módosítására  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Településfejlesztési és Mezőgazdasági Bizottság  
Népjóléti és Ügyrendi Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
2. Beszámoló Biharnagybajom Községi Önkormányzat és intézményei 2019. I. féléves költségvetésének végrehajtásáról  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Településfejlesztési és Mezőgazdasági Bizottság  
Népjóléti és Ügyrendi Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
3. Előterjesztés a Biharnagybajom Községi Önkormányzat és intézményei 2018. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló 6/2019. (V. 30.) önkormányzati rendelet módosítására  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Településfejlesztési és Mezőgazdasági Bizottság  
Népjóléti és Ügyrendi Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
4. Előterjesztés a szociális célú tüzelőanyag támogatás helyi szabályairól szóló önkormányzati rendelet megalkotására  
Előadó: Imre-Erdős Szilvia jegyző  
Véleményező bizottság: Népjóléti és Ügyrendi Bizottság
5. Előterjesztés a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerben való részvételre  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Népjóléti és Ügyrendi bizottság  
Pénzügyi Bizottság
6. Előterjesztés fiatal házaspárok első lakáshoz jutásának támogatása iránti kérelemre  
Előadó: Szitó Sándor polgármester

7. Előterjesztés a település zöldítési programjának elindítására  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Településfejlesztési és Mezőgazdasági Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
8. Javaslat a Biharnagybajomi Értéktár Bizottság bizottsági tagjainak jóváhagyására  
Előadó: Nemes-Lajsz Julianna Biharnagybajomi Értéktár Bizottság elnöke
9. Előterjesztés a „Bajomi Életképek” című könyv támogatására  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Pénzügyi Bizottság
10. Előterjesztés a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos Gördülő Fejlesztési Tervének jóváhagyására  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Településfejlesztési és Mezőgazdasági Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
11. Előterjesztés az önkormányzati számlavezetéssel kapcsolatban (később kerül megküldésre)  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Pénzügyi Bizottság
12. Jelentés a lejárt határidejű önkormányzati határozatok végrehajtásáról, fontosabb eseményekről, intézkedésekről  
Előadó: Szitó Sándor polgármester
13. Különfélék
  1. Előterjesztés a Biharnagybajomi Sportegyesület Labdarúgó Szakosztály támogatási kérelmére  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Népjóléti és Ügyrendi Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
  2. Előterjesztés önkormányzati tulajdonban lévő üzlethelyiség bérlőjének kérelmére  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Pénzügyi Bizottság
  3. Előterjesztés önkormányzati tulajdonban lévő zártkert megvásárlására  
Előadó: Szitó Sándor polgármester  
Véleményező bizottság: Településfejlesztési és Mezőgazdasági Bizottság  
Pénzügyi Bizottság
14. Beszámoló a bizottságok elmúlt öt évben végzett munkájáról  
Előadó: bizottsági elnökök  
Véleményező bizottság: érintett bizottság
15. Beszámoló a Képviselő-testület elmúlt öt évben végzett munkájáról  
Előadó: Szitó Sándor polgármester

Biharnagybajom, 2019. szeptember 19.

**Szitó Sándor s.k.**  
polgármester

A döntés formája: határozat.

A döntéshez egyszerű szavazattöbbség szükséges.

# 1. napirendi pont

## Előterjesztés

a Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház szakmai programjának  
jóváhagyására

**Előadó:**

Szitó Sándor polgármester

**Felkért előadó:**

Vesszős Mária szakmai vezető

**Véleményező bizottság:**

Népjóléti és Ügyrendi Bizottság

...../2019. (IX.26.) számú KT

## HATÁROZAT

### **a Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház szakmai programjának jóváhagyásáról**

Biharnagybajom Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a határozat mellékletét képező biharnagybajomi Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház szakmai programját jóváhagyja.

Felelős: Szitó Sándor polgármester

Határidő: 2019.szeptember 27-től folyamatos

**NAPSUGÁR BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ**  
**SZAKMAI PROGRAMJA**  
**BIHARNAGYBAJOM**

**Készítette: Dr. Kaszásné Sarkadi Anna Mária**

**Készült: 2019. szeptember 23.**

**Hatályos: 2019. szeptember 27-től**

## I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

### I.1. Bevezetés

Biharnagybajom Községi Önkormányzat az EFOP-1.4.3-16 kódszámú Felhívás Biztos Kezdet Gyerekházak támogatása elnevezésű komponensének elnyerésével létrehozta a *Napsugár Biztos Kezdet Gyerekházat* (azonosítószáma: EFOP-1.4.3-16-2017-00014) Biharnagybajomban. A szolgáltatás biztosításának érdekében az Önkormányzat elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek, családok, várandós anyák számára tervezi megvalósítani a szolgáltatást. A pályázati helyszín infrastrukturális fejlesztésére sikeres pályázatot nyújtottunk be az EFOP-2.1.2-16 „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere” tárgyú pályázati kiírásra, melynek megvalósítása folyamatban van.

### I.2. A Szakmai Program célja

A Szakmai Program (továbbiakban: SZP) célja, hogy rögzítse az szolgáltatás céljait, feladatát, különösen a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatását, a létrejövő kapacitásokat, nyújtott szolgáltatáselemeket, tevékenységeket illetve más intézményekkel történő együttműködés módját, az ellátandó célcsoport megnevezését. Az SZP meghatározza továbbá, az ellátás igénybevételeének módját, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módját.

### I.3. Szolgáltatásra vonatkozó adatok

<b>Megnevezés:</b>	Napsugár Biztos kezdet Gyerekház
<b>Székhely:</b>	4172 Biharnagybajom, Rákóczi út 17.
<b>Intézmény típusa:</b>	Biharnagybajom Községi Önkormányzat telephelye
<b>Szakmai egység működésének formája:</b>	Önálló szakmai irányítás alatt álló önkormányzati telephely
<b>Ellátási terület:</b>	Biharnagybajom község közigazgatási területén élő, és ott tartózkodó óvodába még nem járó gyermek illetve szülője.
<b>Munkáltató:</b>	Szitó Sándor polgármester

### I.4. Szakmai program elkészítéséhez felhasznált dokumentumok:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet (a továbbiakban: Szg.)
- Módszertani útmutatók:
  - Az EFOP-1.4.3-16 felhíváshoz kapcsolódó,
  - Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által készített és a miniszter által jóváhagyott (a továbbiakban: módszertani útmutató)

## II. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT, AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET ÉS AZ ELLÁTÁS JELLEMZŐI

### II.1. Földrajzi helyzet

Biharnagybajom község Hajdú-Bihar megye délnyugati részében, a Nagy-Sárrét szívében,

Debrecen megyeszékhelytől 60 km-re található. A település mind közúton, mind vasúton megközelíthető.

Közúton a 42-es főúttól, Püspökladánytól (a 4212. számú másodrendű úton haladva) 16 kilométer, Berettyóújfalutól (a 4213. számú másodrendű úton haladva) 25 kilométer távolságban érhető el.

Vasútállomása a Püspökladány-Szeghalom mellékvonalon helyezkedik el. Püspökladánytól vasúti úton 23 kilométerre, Szeghalomtól 24 kilométerre található.

Biharnagybajom lakásállománya 2012. január 1-én 1066 (lakott és lakatlan).

A lakások mindegyike villamos árammal ellátott. A településen a lakások 80%-ánál van lehetőség a vezetékes gázhálózathoz való csatlakozásra. A közüzemi vízvezetékálózat hossza 29 kilométer, melyet a lakások 95%-a vesz igénybe. 2012-ben településünk ivóvízének arzénmentesítése érdekében szűrőberendezés került beépítésre a rendszerbe. A település útjainak 70%-a aszfalt burkolattal ellátott. A telefon- és szélessávú internet-szolgáltatás a településen igénybe vehető.

## **II.2. Demográfiai adatok**

Az állandó népesség száma évről évre folyamatosan csökken. Az állandó népesség száma 2015. január 1-jén 2861 fő, a férfiak száma 1453 fő, a nők száma 1408 fő.

2016. január 1-jén 2832 fő, ebből 1451 fő férfi és 1381 fő nő, a 0-3 éves korosztály létszáma: 113 fő.

Ezek az adatok 2018. január 1-jén 2822 fő, ebből 1446 fő férfi és 1376 fő nő, a 0-3 éves korosztály létszáma: 117 fő.

2019. január 1-jén 34 fővel kevesebb a az állandó lakosság száma az előző év adataihoz képest 2788 fő, ebből 1431 fő férfi és 1357 fő nő, a 0-3 éves korosztály létszáma: 119 fő, vagyis a lakosság szám csökkenése mellett lassú, enyhén növekvő tendenciát mutat a 0-3 éves korosztály létszáma.

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban 2015. december 31-én: 0-18 éves 734 fő 26% 18-60 éves 1561 fő 55% 60 feletti 537 fő 19%. 2018. január 1-jén korcsoportonkénti bontásban a létszamarány: 0-18 éves 745 fő 26%; 18-60 éves 1579 fő 56%, 60 feletti 580 fő 20% az állandó lakosságszámhoz viszonyítva.

## **II.3. Szociológiai tényezők**

A településen a roma nemzetiségű lakosság becsült száma eléri a 600 főt. Közülük az aktív korúak kb. 60-70%-a munkanélküli. Az Önkormányzat igyekszik segíteni a romák helyzetén pénzübeli ellátásokkal, de a támogatások folyósításával az alapvető problémák nem oldódnak meg. A munkahely-keresés és a munkavállalás lehetőségeit alapvetően befolyásolja a megszerzett iskolai végzettség. A roma lakónépesség kb. 85-90%-a 8 általános vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik.

Az ellátási terület kiemelt problémái

- szülők alacsony iskolázottsága,
- nő az általános iskolát nem befejező gyermekek száma,
- országos, megyei átlagnál magasabb munkanélküliség
- a lakosság alacsony jövedelme miatt az önkormányzati támogatás jelentős mértékű igénybevétele.

## **II.4. Célcsoport**

### **Közvetlen célcsoport**



A hátrányos helyzetű településeken, településrészekben, illetve hátrányos helyzetű családokban élő 0-3 éves csecsemők és kisgyerekek és az őket nevelő szülők, ill. hátrányos helyzetben élő várandósok.

### **Közvetett célcsoport**

A közvetlen célcsoport hátrányos helyzetének csökkentése érdekében tenni tudó döntéshozók, szakemberek. Azok a szakemberek, akik biztosítják a tünetek és kockázatok felismerését, kezelését szoros szakmai együttműködés keretében.

A gyerekek, illetve szüleik szűkebb és tágabb társadalmi környezete.

### **A közvetlen célcsoport helyzete, szociális jellemzői**

Az egyén elsődleges szocializációja a családban megy végbe. A család olyan természetes közösség, amelybe születésünkkel kerülünk, és amelynek hosszú ideig tagjai vagyunk. A gyermek fejlődését, nevelődését mindenekelőtt a szülők irányítják, de nem mellékes a nagyszülők, testvérek, esetleg más rokonok hatása sem. Az egyén érzelmileg olyan szorosan és erősen kötődik a családjához, mint semelyik más közösséghez. Csecsemőkorban a legtöbb időt (pl. szoptatásra, etetésre, öltöztetésre stb. fordított idő) az anyával tölti el, aki a szociális hatások elsődleges közvetítője. Feltétlenül szükség van azonban arra, hogy az apa vagy esetleg más személy részt vegyen már a szocializáció e korai szakaszában is. A családi mikromilióban a gyermek és a szülők erős kapcsolati hálót alkotnak, amely a személyeket és azok családi közösségben betöltött szerepét foglalja magában. A gyermek először a bölcsődében és az óvodában kerül be más szervezett keretben működő közösségbe, de az iskolai közösség egészen új társas közeget jelent. Az iskoláskor kezdetére már sok képességet (pl. szobatisztaság, beszéd) elsajátít és sok élmény (pl. játék öröme, családi élmények) éri. A családi szocializáció természetesen nem fejeződik be ekkorra, hanem az iskolai szocializációval kiegészülve folytatódik tovább. A családi szocializációban fontos változást hoz a serdülőkor, amikor megkezdődik a családról való leválás is.

Mindezeket felsorakoztatva látható, hogy a roma családok életében, az ő kultúrájukat ismerve és tiszteletben tartva, már a terhesség, gyermekvárás során be kell kapcsolódni, hogy a mai társadalmi értékrendeknek megfelelő és elvárható felnövő nemzedék váljon belőlük. Segítséget kell nyújtani számukra, hogy hátrányaikat csökkenteni tudják, és beilleszkedésük javuljon. Az tény és elmondható róluk, hogy gyermekeikhez ragaszkodnak. De meg kell próbálni érzékenyvé tenni arra őket, hogy nem mindegy milyen életkezdetet nyújtanak számukra. Kezdve azzal, hogy a várandós kismama törekedjen a vitaminok és ásványi anyagok bevitelére, működjön együtt a védőnői szolgálattal, vegyen részt a rendszeres szűréseken, ne dohányozzon, és kerülje ezeket a helyeket is. Az is nagyon becslendő a romákban, hogy szoptatnak, nagyon ritka náluk, aki nem tud. De a szoptatásnak is megvannak a maga kultúrhigiénés elvárásai. A biharnagybajomi roma családok 2/3-a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű. Alacsony iskolázottságúak, munkanélküliek, rossz lakáskörülmények között élők. Mindezek ellenére sok mindenben tudnának változtatni, ha szemléletmódjukat sikerülne formálni. Csecsemőgondozással kapcsolatban a szükségletük és az elvárásuk csak a mennyiségi táplálás, pedig nagyon szükséges lenne a minőségi táplálás elérése, mert már születéskor hátránnyal indulnak. A roma gyerekek jelentős része vashiányos, mely nagymértékben hozzájárul a betegeskedési hajlamhoz. A mozgásfejlődése is korlátozott a csecsemőknek, mely egyrészt abból fakad, hogy nagyon sokat ölben vannak a gyerekek, másrészt a lakáskörülmények nem teszik lehetővé a mászást. Ha bármelyik mozgáselem begyakorlása kimarad a fejlődésben, más részfunkciós képességek hiányát vagy csekély meglétét vonja maga után. Ez beszéd-fejlődésbeni zavarokat vagy finommotorikus mozgászavarokat von maga után. Roma családoknál nincs következetes napirend, ebből kifolyólag az óvodában, iskolában a nevelőkkel a gyerekek konfliktusba is kerülnek.

### **Az ellátás indokoltsága**

Biharnagybajomban a szerény körülmények között élő, szociálisan hátrányos helyzetű, többgyermekes családok száma folyamatosan növekszik. Gyakori a 10 - 11 gyermekes család is. A gondok egyik forrása a nehéz anyagi körülmény, a munka hiánya, a romló életkörülményekből is fakadó egészségromlás, az alacsony iskolai végzettség, a mentális támogatás hiánya.

A gyermekek egy jelentős részének testi-lelki jól-léte, már születésétől, illetve még előtte, eleve sérül. Még az egészségesen született gyerek is nehezen, vagy egyáltalán nem kompenzálható hátrányokat szenved a megfelelően gondoskodó fizikai és lelki környezet nélkül. Számos kutatás, tudományos kísérlet bizonyítja, hogy a méhen belüli és a koragyerekkori élet a személyiség egészének fejlődését meghatározza például:

- az idegrendszeri fejlődés alapjait, sőt a későbbi fejleszthetőségét,
- a szülő-gyermek kapcsolati mintát, amely egy életen keresztül alapja lesz minden szociális viszonyrendszerünknek,
- a korai gyerekkor tapasztalatait, a családi hatásokat, az értékrendünk alapjait, amelyek a későbbi iskolai, serdülőkori, sőt felnőttkori beilleszkedési, magatartási problémák gyökerei is egyben.

A roma lakosság körében probléma a lakhatás (az önkormányzati tulajdonú ún. krízislakások hiánya, önkormányzati tulajdonú épületek, szolgálati lakások állapota nem megfelelő). A település területén fennáll nem mesterségesen kialakított lakhatási szegregáció a

A gyermekek helyzetére hatással van a családok anyagi helyzetének romlása, a családok szétesése. Az iskolában a hiányzások száma nagyon magas arányt képvisel. A beszédhibás és a sajátos nevelési igényű tanulók száma továbbra is magas. A gyermekfelügyelet nem teljesen biztosított a tanítási időszakon kívül és a szünetekben.

Az alacsony iskolai végzettségű női munkanélküliek száma folyamatosan növekszik, valamint a szülők gyermeknevelési, egészségügyi - higiénés ismereteinek hiányossága, a követendő jó példák, a gyakorlatok ismeretének hiánya megoldandó probléma.

## **III. A SZOLGÁLTATÁS CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI**

### **III.1. 1. A szolgáltatás célja**

A Gyvt. 38/A.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenció szolgáltatás biztosítása.

A Biztos Kezdet Gyerekház olyan kisgyermekes családokat érintő szolgáltatás, amely hozzájárul az egyéni és társadalmi hátrányokból fakadó kockázatok csökkentéséhez, elkerüléséhez, és a szegénység újratermelődésének megakadályozásához. A Gyerekház a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, településeken, valamint települési szegregátumokban az óvodába még nem járó gyereket nevelő családok felkutatására és a szolgáltatásokba történő bevonására törekszik a település legrosszabb helyzetben lévő családjainak elérése és a szolgáltatás igénybe vételéhez szükséges motiváció kialakítása révén. A kötelező óvodáztatás kezdetének leszállításával a Biztos Kezdet Gyerekház elsősorban a 3 év alatt gyerekekre koncentrál, hiszen egyik célja az óvodára való felkészülés támogatása.

### III.1. 2. A szolgáltatás feladata

Biztosítják:

- a gyermekek számára rendszeres szakmai szolgáltatásként legalább képesség-kibontakoztató foglalkozást, állapotfelmérést, fejlesztést és étkeztetést,
- a szülőknek a gyermekkel együtt történő részvételét a foglalkozásokon, a szülők számára személyiség- és kompetenciafejlesztést célzó, valamint egyéb preventív célú programokat,
- éves átlagban legalább havi kétszeri közösségi rendezvény megszervezését a három éves kor alatti gyermeket is nevelő családok, illetve a helyi közösség számára, amelyből legalább az egyik rendezvény szakmai tartalmának a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásait igénybe vevő családok szükségleteihez kell igazodnia,
- a szülők részére védőnői, orvosi, dietetikus, egyéb egészségügyi tanácsadást,
- legalább havi egy alkalommal - szakember bevonásával - szülői csoportos beszélgetéseket,
- fogyatékossgal élő vagy eltérő fejlődésű gyermekek szülei számára konzultációs lehetőséget a fogyatékossgal élő vagy eltérő fejlődésű gyermekek számára ellátást, szolgáltatást nyújtó szolgáltatók, intézmények képviselőivel,
- a különböző módszerek alkalmazásával a szülők segítségét, hogy visszajelzést kapjanak a gyermekkel való kommunikációjukról, nevelési módszereikről,
- javaslattevéli lehetőségüket, amely a védőnői ellátásra, más egészségügyi szolgáltatás, illetve szociális és gyermekjóléti szolgáltatás igénybevételére irányul,
- közreműködésüket a családtervezési ismeretek átadásában, a veszélyeztetett várandósság megelőzésében, és
- segítségnyújtásukat, a várandós anyák részére a gyermek fogadására való felkészülésben.

### III.1.3. Alapelvek

Hozzáférés:

A szolgáltatások a kisgyermeket nevelő családok számára jól megközelíthetőek (babakocsi/bicikli távolság vagy más módon megoldott megközelítés, kivéve az olyan településen lévő Gyerekházat, ahol a gyerekek alacsony száma miatt beszállítás is történik a környékről.) A Gyerekház nyitva tartása folyamatos és rendszeres a munkanapokon, a szolgáltatás ingyenes. A program a település összes kisgyerekes családja számára nyitott. A szolgáltatás a képességek kibontakozását segítő személyi és tárgyi környezetet biztosít állandó szakember vezetése mellett, rugalmasan alkalmazkodik a helyi igényekhez és biztosítja a választás lehetőségét.

Szülőkkel való együttműködés:

A program meghatározó eleme a szülők aktív részvétele, a velük való tartalmas együttműködés, a szülői kompetenciák megerősítése, a családok egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, oktatási, munkaügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutásának segítése. Az együttműködés célja továbbá a tanulási motiváció felkeltése, a képzettség hiánya miatt a munkaerő-piacról kiszoruló fiatal szülők foglalkoztathatóságának javítása.

Szakmaközi együttműködés:

Az alapellátásokhoz és a speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyaránt fontos a hátrányos helyzet újratemelődének megtörése érdekében. A korai felismerés és az esetleges

fejlődési elmaradások kezelése érdekében is elengedhetetlen a különböző szakmák közötti együttműködés.

### **III.2. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek**

A gyerekekre irányuló szolgáltatások kidolgozása során figyelembe vesszük a gyermekek erősségeit, esetleges fejlesztendő területeit és a csoport összetételét. Minden hétnek előre megtervezett menete van. A heti terv fő vezérfonala, hogy a gyermekek testi és szellemi fejlődésének minden szegmensét érintsük a mindennapi foglalkozások során. Igyekeznek úgy szervezni, hogy a hasonló területeket érintő tevékenységek azonos napokra kerüljenek, ezzel is erősítve a gyermekekben a rendszerességet, a szülőkhöz pedig a kiszámíthatóságot.

A rendszeres foglalkozások célját három csatornán keresztül kívánják elérni:

- a gyermek képességeinek kibontakoztatása,
- a szülő-gyermek kapcsolat erősítése a szülő bevonásával a gyermek játéktevékenységébe,
- a szülő bátorítása saját és a gyermeke jövőképeinek változtatásával kapcsolatos kérdésekben.

Szabad játéktevékenység: Gyermekházunkban 7.30-tól - 9.30-ig illetve 11.30-tól – 13.30-ig szabad játéktevékenység zajlik, mely során a gyerekek a szülőkkel együtt fedezik fel a világot, gyakorolják a már elsajátított mozgásformákat, cselekvéseket, tapasztalják meg az alkotás örömét.

Tízórai biztosítása: 9.30-tól - 10.00-ig tart a tízórai étkeztetés. A tízórait a szülőkkel együtt készítik el, figyelembe véve a korszerű, egészséges étkezési alapelveket, a gyerekek életkori összetételét. Törekednek a változatosságra, a szép tálalásra, a zöldség, gyümölcs arányok növelésére. A gyerekek elsajátíthatják és gyakorolhatják az étkezési kultúrát: kézmosás, terítés, evőeszköz, szalvéta használat, pohárból ivás, asztalnál ülve evés, az étel megosztása a társakkal.

A Biztos Kezdet Gyerekház rendszeres programjai (10.00-tól- 11.30-ig):

- Heti rendszerességgel beszéd, nyelvi, kézügyesség és mozgásfejlesztés, a gyerekek életkori sajátosságának megfelelően, játékos formában. (Mondókázás bábok segítségével, verselés, gyerekdalok éneklése stb.)
- Heti két alkalommal beszéd és nyelvi készségek fejlesztés. Célja, hogy a gyerekek szókincse, zenei hallása, ritmikus érzéke fejlődjön, de a napi foglalkozások által a kisgyermekek megismerik a meséket, verseket, mondókákat, mellyel elősegítik azt is, hogy óvodába kerülésekor már ismerősként fogadják azokat. Mivel tapasztalatok szerint a szülők otthon keveset mesélnek, verselnek, mondókáznak a gyerekeikkel, de a gyerekházi foglalkozások révén ők is aktív részesei lesznek a „tanulásnak”, így nagyobb az esélye, hogy otthon is szívesebben foglalkozzanak gyerekeikkel.
- Mesék olvasása alkalmával a mesékhez köthető kézműves foglalkozás tartása, melynek célja a finommotorika fejlesztése, alpanyagok megismerése: tapintás, látás, ízlelés, illetve az elkészítés élményének megtapasztalása.
- Heti két alkalommal mozgásfejlesztés a gyerekházban. Korosztálytól függően először kúszó, mászó, kapaszkodó, ugráló, ütő, gurító, majd futkározó, labdázó mozgásokat végeznek a gyerekek, mellyel nem csak a testüket fejlesztik, de az agyukat is. Szívesebben végzik a gyerekek a mondókákkal, énekekkel összeköthető mozgásokat.

Fontos, hogy ne csak a nagy mozgások, hanem a finommozgások is fejlesztésre kerüljenek.

- Heti program része a táplálkozási tanácsadás, egészséges ételek készítése, amin különböző, otthon is olcsón, könnyen és közösen elkészíthető ételeket készítenek az anyukákkal és gyerekekkel együtt. Ezek az alkalmak a közös alkotás és együttlét örömén kívül sok új tapasztalatot nyújtanak a kisgyermeknek, hisz látja az elkészítés fázisait, új anyagokkal ismerkedik meg, gyúr, nyújt, szaggat, ízlel, tapint, ami által a szem-kéz koordinációja is fejlődik.
- A családokkal felelevenítik a néphagyományokat, ünnepekhez köthető játékokat, díszek elkészítését. Különösen odafigyelnek az újrahasznosításra, környezettudatosságra, rámutatva arra, hogy a régi dolgokból kreatívan készült játékok többlet értéket jelentenek a gyerekeknek, és pénztárca kímélők is.
- Megünnepelik a születésnapokat, megtartják az aktuális ünnepnapokat, megemlékeznek a jeles eseményekről. A hétköznapi biztonságot nyújtó, ám hosszú távon monoton ritmusát az ünnepek megtörik. Az egyedi dekorációk, kellékek, rituálék emelkedetté teszik a hangulatot, a gyerekek átérzik a különlegesség élményét, a túlaradó érzelmek megélésének lehetőségét.

A szülők számára szervezett tevékenységek (alkalmanként 11.30-tól – 13.30-ig, illetve a szülőkkel előre egyeztetett időpontban nyitvatartási időn kívül):

A szülők számára szervezett tevékenységek szakmailag alapvető fontosságukat, hiszen a korai gyermekkorban a szülői minta meghatározó hatású, elsődleges forrás. Törekszünk a szülői szerep megerősítésére, a szakmailag megfelelő minta nyújtására. A Gyerekház segítséget tud nyújtani a rokoni, családi támaszt, pozitív megerősítést nélkülöző édesanyáknak, akik a mindennapi feladatokkal, a gyermekneveléssel magányosan, elbizonytalanodva küzdenek.

A szülői fórumok, rendszeres beszélgetések alkalmat teremtenek az aktuális problémák, kérdések, nehézségek, örömök és sikerek megosztására, feldolgozására. Rendszeres téma a gyermek fejlődésével együtt járó életkori sajátosságok, a fejlesztési lehetőségek, szülői szerepek, szobatisztaság, dac korszak, étkezési alapelvek és szokások, higiéniai normák, testvérfeltékenység, kötődés-leválás stb.

Szakemberek meghívásával segítik a szülők képzését, a gyermekek elmaradásának feltárását, a szakszerű fejlesztési lehetőségek megismerését. A védőnő, a házi orvos, a pszichológus az általános tájékoztatáson túl egyéni tanácsadást is tart, szükség szerint felméri a gyerekek állapotát, és megfelelő szakemberhez irányítja a családot.

A háztartási ismeretek keretében az édesanyák megtanulják a kézi és gépi varrás, javítás, játék készítés fortélyait. A szülőkkel sütnek-főznek, elsajátítva ezzel a különböző konyhai technikákat, tartósítási eljárásokat. Céluk, hogy az édesanyák egészséges, olcsó, változatos, könnyen elkészíthető ételeket ismerjenek meg, és ezeket beépítsék a család táplálkozási szokásai közé. A Gyerekház rendelkezik mosógéppel, gyermek fürdőkáddal, amit a szülők igény szerint használhatnak.

Számítógép, internet használat, és ügyintézés is gazdagítja a szülőknek nyújtott szolgáltatást. Amennyiben ez nehézséget okoz, segítünk az önéletrajz megírásban, állásajánlat beadásában, albérlet keresésben, bármilyen hivatalos levél elkészítésében.

A közösségi rendezvények is fontos pillérei a Gyerekház működésének. A helyi közösséget is építő programok lehetőséget adnak a Gyerekház megismertetésére, a helyi lakosság megszólítására, elérésére.

## **Tárgyi feltételek**

A Biztos Kezdet Gyerekház a szolgáltatásait igénybe vevő családok által lakott babakocsival, biciklivel könnyen megközelíthető területen helyezkedik el a település központjában. A Gyerekház családias, közvetlen hangulatot és a célszerűséget biztosító épületben működik. A tárgyi/elhelyezési feltételekhez tartoznak a megfelelő bútorok, a megfelelő játékkészlet. A belső tér kialakítása és felszereltsége olyan, hogy az alapfunkciók működése mellett részben az otthoni hiányok is pótolhatóak (folyóvíz, mosás), illetve közös főzésre, egészséges ételek készítésére van lehetőség.

#### A Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház rendelkezik:

- egy felnőttek és gyermekek fogadására egyaránt alkalmas fogadóhelyiséggel,
- egy 30 négyzetméteres, természetes fényvel megvilágított játszósobával,
- egy fejlesztő foglalkozások megtartására, a szülőkkel való beszélgetésre, csoportmegbeszélésre alkalmas helyiséggel,
- egy felnőtt WC-t, és egy gyermek WC-vel,
- egy fürdőszobával, ami gyerekfürdetésre alkalmas káddal, mosógéppel, kézmosóval és ruhaszárító eszközzel van felszerelve,
- egy teakonyhával, ami tűzhellyel, hűtőszekrénnyel, kenyérpíróval, vízforralóval, előkészítő konyhalappal vagy asztallal van felszerelve,
- kettő személyi számítógéppel, melyek közül az egyik a Biztos Kezdet Gyerekház foglalkoztatottai, míg a másik a szülők rendelkezésére áll,
- konyhakert művelésére alkalmas területtel,
- babakocsi tárolására alkalmas fedett hellyel.

#### A játszósobában található:

- egy könnyen kialakítható, puha és könnyen tisztán tartható játszó-mászó felület;
- nyitott, gyermekek számára hozzáférhető magasságú polcoknak, és rajtuk elhelyezett játékok;
- könyves sarok polccal és alacsony ülőalkalmatossággal (párnák, kanapé, stb.);
- nyugodt pihenésre alkalmas pihenő hely (alvósarok könnyű matracokkal, takaróval).

#### Játékkészlet

A játékkészlet biztosításánál lényeges, hogy a játékeszközök megfeleljenek a kisgyermek életkori sajátosságainak, továbbá egészségügyi és pedagógiai szempontoknak is.

#### Egészségügyi szempontok:

- könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen,
- ne legyen balesetveszélyes, könnyen törhető, törött, apró elmeire szedhető,
- ne legyen hosszú zsinórja, hosszú esetleg hulló szőrű, ne legyen túl nehéz, ne legyenek éles sarkai,
- megfelelő méretű legyen, festéke ne oldódjon nyálban, ne pattogjon le, ne legyen alkalmas arra, hogy orrba, fülbe, garatba kerülhessen.

#### Pedagógiai szempontok:

- Minden tevékenységi formához legyenek megfelelő játékeszközök. (manipuláció, konstruálás, utánozó és szerepjáték, mozgásfejlesztés stb.)
- A játék színe, formája, nagysága keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését.

- Több fajta tevékenységhez legyen használható.
- A játék kivitelezése, legyen igényes, minőségénél a legfontosabb szempont, hogy megfeleljen a fokozott igénybevételnek!
- A játékok elhelyezése a gyermek számára önállóan elérhető nyitott játékpoliccon, tároló edényekben (vödör, kosár, stb.) a gyermekek életkorának megfelelően több azonos mennyiségre osztva történjen. A felügyeletet igénylő játékok a felnőtt által elérhető nyitott polcon, vagy szekrényben kerüljenek tárolásra.
- A játékeszközök mennyiségét a csoport létszáma, életkora határozza meg, de mindenképpen egyféle játékból több darab, vagy több egységnyi legyen.
- Fontos, hogy a játékok tartósak, biztonságosak és esztétikusak legyenek. A vásárlásnál a természetes anyagokat részesítjük előnyben.

Alapjátékok minden korcsoport számára:

- különböző méretű szegett játszókendők,
- babák,
- autók,
- labdák,
- képeskönyvek,
- építőjátékok,
- mozgásfejlesztők.

A Biztos Kezdet Gyerekházban levő játékaink a fenti szempontoknak minden téren megfelelnek.

### **Személyi feltételek**

A Napsugár Biztos Kezdet Gyerekházban két fő heti 40-40 órában van foglalkoztatva munkaviszony keretében.

A vezetői munkakörben foglalkoztatott személy szociálpedagógiai végzettséggel rendelkezik. A nem vezetői munkakörben alkalmazott személy (munkatárs) az EFOP-1.4.3-16 kódszámú „Biztos Kezdet Gyerekházak támogatása” című felhívásra benyújtott támogatás időpontjában, valamint az Szg. 2018. január 31-ig hatályban lévő 5/B. § (3) bekezdésében megjelölt középfokú végzettséggel rendelkezett. Nem rendelkezik azonban a jelen szakmai program megírása után 2018. február 1. napján hatályba lépő Szg. 2. számú melléklet II. Rész „I. Alapellátások” cím 2.1. pontjában a kisgyermeknevelő munkakörnél meghatározott képesítések valamelyikével.

### A Gyerekház vezető feladata:

- A Gyerekház nyitvatartási idejében jelen van és a Gyerekház munkatársának munkáját irányítja.
- Irányítja a családokkal való munkát, a heti team-megbeszéléseket, a Gyerekház dokumentációs tevékenységét, a gyerekek megfigyelésére és állapotfelmérésére vonatkozó tevékenységeket.
- A fejlesztő szakember által készített fejlesztési terveket ismeri, a házban folyó munkát annak megfelelően végzi, munkatársa(i) tevékenységét ennek megfelelően irányítja.
- Kapcsolatot tart a Gyerekház kötelező partnereivel: a védőnővel, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, az óvodával, bölcsődével stb.
- Vezeti a Gyerekház heti és havi rendszerességű team megbeszéléseit.

- Szaktudásával hozzájárul az általa vezetett Gyerekház tevékenységéhez.
- Mentorral együttműködve értékeli és fejleszti a Gyerekház tevékenységét.
- Részt vesz a kiemelt projekt által biztosított 120 órás Biztos Kezdet Gyerekház képzésen, illetve a Gyerekházak számára szervezett szakmai műhelyeken.

#### Gyerekház munkatárs feladatai:

- Felelős a ház és az udvar tisztaságáért, a gyerekek ellátásáért.
- Együttműködik a családok bevonásában és a velük való kapcsolattartásban.
- Részt vesz a kiemelt projekt által biztosított 120 órás Biztos Kezdet Gyerekház képzésen.
- Tízóraihoz való bevásárlás, segédkezés az elkészítésében.
- Segíti a Gyerekház vezető munkáját.

### **III.3. Más intézményekkel való együttműködés módja**

A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A Gyerekház céljai megvalósulásának elengedhetetlen előfeltétele a program szolgáltatásainak a meglévő intézményrendszerekkel és más szolgáltatókkal történő összehangolása. A családok, helyi közösségek komplex támogatása csak együttműködő formában hatékony. A társszakmák egymást erősíthetik az együttműködéssel, erőiket megsokszorozza a partnerség.

#### Partnereink:

- Biharnagybajom Községi Önkormányzat Képviselő-testület tagjai, bizottságai,
- Biharnagybajomi Polgármesteri Hivatal jegyzője és munkatársai,
- Tamasz Szociális Alapszolgáltatási Központ Család- és Gyermekjóléti szolgálat munkatársai,
- Házi orvosok,
- Nevelési tanácsadó munkatársai,
- Óvodapedagógusok,
- Bölcsőde munkatársai,
- Pedagógiai szakszolgálat munkatársai,
- Pszichológus,
- Védőnők,
- Iskola pedagógusai,
- Helyi civil szervezetek,
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A településen elérhető szolgáltatások közül a 0-3 éves korosztályt a Védőnői Szolgálat érinti. 2 védőnő dolgozik a településen, akik a Biztos Kezdet Gyerekházban is rendszeresen jelen lesznek. Ez a jelenlét kétoldalú kapcsolattartást tesz lehetővé. Egyrészt a kisgyermekes szülők kötetlenebb formában, nyugodt körülmények között tudnak tanácsot kérni. Másrészt a védőnők szakmai munkája szempontjából is előnyös, hogy a 0-3 éves gyerekek fejlettségi szintjét, viselkedését olyan tevékenységek közben és helyzetekben is meg tudják figyelni,



amelyre sem a családlátogatás, sem a védőnői fogadóóra során nincs lehetőség. (Társas kapcsolat, mozgáskoordináció, higiénés szokások stb.) A várandósok gyermek fogadására való felkészítésére is bővülnek a lehetőségek.

A Bölcsőde szintén ezt a korosztályt érinti. A bölcsődei ellátásra a jelenleginél jóval nagyobb az igény. Ezt az igényt elégítheti ki a BKGY, a két intézmény/szolgáltatás nem konkurenciája egymásnak, hanem teljesebbé teszik a szolgáltatási palettát. Az Óvoda, mint a BKGY-ból kikerülő gyermekek fogadó intézménye a zökkenőmentesebb beilleszkedést, a későbbi sikeresebb iskolai teljesítményt is tapasztalhat.

A Család- és Gyermekjóléti szolgálat szempontjából fontos, hogy a BKGY a jelzőrendszer tagja lesz, így az oda járó családok körében felmerülő problémák nagyobb biztonsággal kerülnek feltárára. Mivel lehetőség van a nagyobb testvérek számára is programok, foglalkozások szervezésére, ezért az általános iskola is profitál a Gyerekház jelenlétéből.

#### **IV. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTAMA, MÓDJA, A BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI, KÖRE, RENDSZERESSÉGE, GONDOZÁSI, NEVELÉSI, FEJLESZTÉSI FELADATOK JELLEGE ANNAK TARTALMA ÉS MÓDJA**

##### **A Biztos Kezdet Gyerekház program alapszolgáltatásai:**

A testileg egészségesen született gyermekek fejlődését alapvetően két tényező befolyásolhatja negatívan:

- a nem megfelelő érzelmi, nevelési légkör (például elhanyagolás, türelmetlenség, gondozási ismertek hiánya), valamint
- a család anyagi, szocio-kulturális körülményei által kiváltott, tárgyi, objektív ingerszegény környezet (pl. nem megfelelő mozgástér, játékok hiánya, stb.)

Mindkét tényező időben és hatékony módon történő felismerését negatívan befolyásolhatja, ha az adott helyszínen a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai kevésbé, vagy egyáltalán nincsenek jelen valamilyen oknál fogva, de a család és a szolgáltató részéről is lehetnek felismerést gátló akadályok.

A Biztos Kezdet Gyerekházakba rendszeresen, a család és a szolgáltatást nyújtó számára is tervezhető módon kell lehetőséget teremteni a hiányzó szolgáltatások (szolgáltatás elemek) gyakorlati megvalósítására (például: védőnői munka, babamasszázs, mozgásos, nyelvi, zenés játékok).

##### 1. A gyermekek fejlődését közvetlenül támogató szolgáltatások

###### a) Gyerekekkel való rendszeres foglalkozás lehetőségének biztosítása a szülő bevonásával

A Biztos Kezdet program keretében a Gyerekház rendszeres foglalkozásokat kínál a gyermekek számára. Ezek célja, a gyermek fejlettségéhez igazodó, a fejlődésüket elősegítő emberi és tárgyi környezet folyamatos biztosítása. Éppen ezért a Gyerekház minden hétköznap délelőtt 7.30 és 13.30 óra között nyitva áll. A rendszeres foglalkozások célját három csatornán keresztül kívánják elérni:

- A gyermek képességeinek kibontakoztatása.
- A szülő-gyermek kapcsolat erősítése a szülő bevonásával a gyermek játéktevékenységébe.

- A szülő bátorítása saját és a gyermeke jövőképeinek változtatásával kapcsolatos kérdésekben.
- b) Gyermekek fejlődésének nyomon követése és fejlődésük (állapotuk) felmérése  
A gyermekek fejlődésének nyomon követése céljából a Biztos Kezdet Gyerekház vezetője és munkatársa félévente értékeli a gyermekek fejlettségét. A vizsgálat eredményeit rögzítik és az eredményeket a szülőkkel megbeszélik. Amennyiben a nyomon követés eredménye valamilyen problémát feltételez, akkor felveszik a kapcsolatot a védőnővel, fejlesztő-, ill. gyógypedagógussal.
- c) Gyermekek fejlődési elmaradásának, zavarainak szűrése  
A Biztos Kezdet Gyerekházakban foglalkoztatott munkatársak folyamatosan együttműködnek a területileg illetékes védőnővel. Az együttműködés célja, hogy a Gyerekházba bekerült gyermekek esetében a fejlődési zavarok és eltérések kiszűrhetőek legyenek, és a szűrővizsgálat felvétele megtörténjen. A szülők tájékoztatást kapnak az egyes szűrővizsgálatok menetéről, jellegéről. A Gyerekházba bekerült gyermekekről állandó és naprakész nyilvántartást vezetnek, a szűrések ütemezésében a védőnő munkáját is segítik. A védőnő tapasztalatait a Gyerekház saját dokumentációs rendszerében rögzítik.
- d) Azonosított fejlődési zavar, elmaradás, vagy annak gyanúja esetén a gyermek fejlesztő szakemberhez történő eljuttatása, és a kezelés nyomon követése  
A szűrővizsgálat, és az állapotfelmérés eredményeként kiszűrt gyermekeknek segítenek eljutni a szakvizsgálatra. A védőnővel együttműködve biztosítják, hogy a gyermek problémájának megfelelő szakvizsgálat megtörténjen és ennek alapján a gyermek számára fejlesztési/terápiás terv készüljön. A vizsgálat eredményeit dokumentálják. A kezelést nyomon követik, és a javasolt terápiát/fejlesztést beépítik a gyermek foglalkozási tervébe. Ezen kívül egy listát is összeállítanak a területileg illetékes vizsgáló intézmények elérhetőségéről. Ezt a listát a dokumentációs rendszerben rögzítik.
- e) Rendszeres team-megbeszélések folytatása  
Heti team megbeszéléseket tartanak a Gyerekház munkatársak részvételével. A megbeszéléseken összefoglalják a hét során tapasztaltakat, elemzik és értékelik azokat, valamint átbeszélik és meghatározzák a következő hét feladatait, az egyes tevékenységeket. Ezen kívül pedig megvitatják a gyermekkel kapcsolatos kérdéseket. A megbeszélésekről jegyzőkönyv készül, a folyamatos dokumentáció biztosított. Havonta egyszer kibővített team-megbeszéléseket tartanak. Ennek résztvevői a Gyerekház munkatársak, védőnők, szociális intézmény munkatársai, és a kötelező külső partnerek is meghívásra kerülnek.  
A megbeszélés során áttekintik, hogy hogyan haladnak, hogyan működnek a szakmai együttműködések. Negyedévente áttekintik az indikátorok állását, azok teljesülését. Évente egyszer áttekintik minden gyermek fejlődését. Az ülésekről emlékeztetőt készítenek, és a visszajelzéseket, visszacsatolásokat feldolgozzák és beépítik, így biztosítva a Gyerekházak folyamatos fejlődését.

## 2. A szülőkre, családra irányuló szolgáltatások

A szülőkre irányuló szolgáltatások során olyan partneri kapcsolat kialakítása a cél, amely lehetőséget ad

- a szülők nevelési kompetenciáinak bővítésére, formálására, valamint
- a felnőttek egyéni jólétének, jövőképeinek pozitívabb irányú befolyásolására (például:

kreatív szabadidős elfoglaltságok lehetőségének megteremtése, munkaképessé válásban való segítség, egészségneveléssel összefüggő tevékenységek, háztartási, gazdálkodási ismeretek.)

A hátrányos helyzetű családok megszólítása és a közös munkába való bevonása érdekében a Gyerekház dagozóinak rendszeresen kell családlátogatásokat szervezniük, először lehetőleg még a kisbaba születése előtt. A kölcsönös, személyes kapcsolat kialakítása a cél, például a vendégvárás-vendégfogadás dinamikájának kialakításával. Fontos, hogy a Gyerekház dolgozói, vagy segítői között legyen olyan személy, aki a célcsoport tagja, aki közvetítője lehet a személyes kapcsolatok alakításának.

- Személyiség- és kompetenciafejlesztő programok, foglalkozások gyermekek és szüleik számára (pl. háztartási munkák, főzési, táplálkozási ismeretek, pénzkezelési, háztáji, állattartási, kertművelési ismeretek, személyi és higiénés ismeretek és családtervezés támogatása, stb).
- Devianciák megelőzését szolgáló programok szülők számára (pl. egészség-megőrzés, bűnmegelőzés).
- A gyerek és a szülő együttjátszását támogató programok.
- A korszerű gyermeknevelési alapelvek folyamatos és tudatos közvetítése a szülők felé. A korszerű gyermeknevelési alapelveket folyamatosan és tudatosan közvetítik a szülők felé a gyermekekkel való foglalkozások során. Cél az, hogy elérjék a szülők pozitív, a gyermek fejlődését elősegítő interakcióinak megerősítését. A Gyerekházban olyan szülő-gyermek játszócsoportokat is szerveznek, ahol a szülőknek lehetőségük van megfigyelni egymás viselkedését, ezáltal használva fel a tapasztalati tanulás előnyeit.
- Ismeretterjesztő anyagok készítése és terjesztése. A szülőket érintő, gyermekneveléssel, támogatásokkal stb. kapcsolatos anyagok, dokumentumok összegyűjtése, rendelkezésükre bocsátása feladata a Gyerekháznak. Mivel a Gyerekház célcsoportjába tartozó gyermekek szüleinek nagy része nem rendelkezik részletes ismeretekkel, sokan a tájékozódás lehetőségeit sem ismerik, ez a szolgáltatás ebben segítséget tud nyújtani.
- Szülésre, gyermek fogadására felkészülés. A Gyerekház a szülőkkel való spontán beszélgetések folyamán szerepet vállal a tudatos gyermekvállalás kérdéseinek felvetésében is (a szülésre, illetve a gyermek fogadására való felkészítés alapvetően védőnői kompetencia). Krízisterhesség esetén a Gyerekházak a jelzőrendszer részeként együttműködnek a védőnővel és a családgondozókkal.
- Gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetések biztosítása. A Gyerekházban folyamatosan biztosítanak a gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetéseket. A beszélgetések témái: a gyermeknevelési/gondozási kérdések, apák szerepe, párkapcsolat hatása, gyermeki viselkedés/egészségi állapotváltozások stb. Rendszeressége rugalmas, a felmerülő problémás helyzetek függvénye, eleinte havi minimum egy alkalom szervezése tervezett.
- Egyéni beszélgetések a szülőkkel a gyermeknevelésről és gondozásról, a gyermekkel felmerülő problémákról, a gyermek fejlődését veszélyeztető bármilyen kockázat (szülő, család, környezet) jelzése és visszajelzés kérése. A szülőkkel folytatott beszélgetések során a Gyerekházak munkatársai folyamatosan szem előtt tartják, és hangsúlyozzák a Biztos Kezdet alapelveket, vagyis hogy fontos a gyermekek és szülők egymáshoz való pozitív viszonya, hozzáállása, és az adott

közösségen belüli egymásért való közös felelősség is. A szülői beszélgetés több apropóból, illetve formában is történhet:

Az első beszélgetés alkalmával az alapvető cél az információgyűjtés a gyermekről és a családról. A rendszeresen járó szülők esetében feltérképezik az egyéni szükségleteiket. Ezek után már kötetlen formában van lehetőség a mindennapi beszélgetésekre gyermeknevelési kérdésekben. A szülők a gyermekek állapotáról, az állapotfelmérések eredményéről folyamatos tájékoztatást, visszajelzéseket kapnak. Az állapotfelmérés, és vizsgálatok során feltárt esetleges fejlődési problémák kommunikációjához, szülővel való közléséhez a fejlődési szakember minden esetben bevonásra kerül.

A különös figyelmet igénylő eseteknél: fiatalos, értelmileg sérült, érzelmileg labilis, tartósan beteg szülők esetében a Gyerekházak dolgozói különös figyelmet fordítanak arra, hogy az adott élethelyzetre vonatkozó ismereteikkel és tudásukkal támogatni tudják a kompetens szülői szerep kialakulását, megerősödését. A jelzőrendszer részeként, ha bármelyik dolgozó veszélyeztetettséget észlel egy gyermek esetében, olyan kockázatot, mely a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező (szülő, család, környezet), akkor a Gyerekház értesíti a védőnőt és/vagy az illetékes gyermekjóléti szolgálatot.

- A gyermek otthonának felkeresése a gyermek és környezete megismerése céljából. A szülők bevonása elengedhetetlenül fontos, a program egyik alappillére. Éppen ezért a Gyerekházak munkatársai (együttműködésben a védőnővel és a gyermekjóléti szolgálat munkatársával) felkeresik otthonukban a rendszeresen járó gyerekek szüleit. Az otthoni környezet megismerése fontos információkkal szolgál a gyermek képességgondozási folyamatának megtervezésekor. Abban az esetben, ha egy korábban rendszeresen járó gyermek kikerül a látókörünkől, akkor a Gyerekházak munkatársai felkeresik a családot, azzal a céllal, hogy érdeklődjön a gyermekről.
- A hátrányos helyzetű (köztük roma) családok fokozott bevonása. A Biztos Kezdet program (célzottságából adódóan) sokszor érint meg úgynevezett „sokproblémás” családokat. Ezekben az esetekben azok a problémák összeadódva (sokszor összeszoródva) állnak fenn, amik hátrányos, sokszor kilátástalan helyzetbe sodorják a családokat (munkanélküliség, szenvedélybetegség, anyagi nehézségek, tanulási problémák, tartósan vagy szenvedélybeteg, vagy fogyatékos a családban stb.). Ilyen esetekben a gyerekházak dolgozói a család és önmaguk számára is kérhetnek speciális szakembertől segítséget.
- A szülők megerősítése szülői-, általános állampolgári - és munkavállalói szerepeikben. A Biztos Kezdet programok segítségével a szülőket motiválni, ösztönözni szeretnék a képzéseken való részvételre, az újbóli munkavállalásra. A szülők ilyen irányú törekvéseit az ebben segíteni tudó partnerek érzékenyítésével, bevonásával, szolgáltatásainak kihasználásával szeretnék támogatni:  
Kiemelt figyelmet fordítanak az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező szülőkre, az ő képzésükre, hogy a piaci igényeknek megfelelő képzettséget szerezhessenek, hogy ezzel is javuljanak a munkaerő-piaci reintegrációs esélyeik. A Gyerekházak az egyént vagy közösséget sértő, diszkrimináló helyzetek elkerülését, kezelését cselekvő viselkedésformák támogatásával kívánják elősegíteni. A szülőkkel való kapcsolattartás, a folyamatos visszacsatolás nem csak a szülők számára, de a Gyerekház működése szempontjából is kiemelkedően fontos: a szülők innovatív javaslatait igyekeznek beépíteni a Gyerekház működési rendszerébe, hogy ez által is még személyre szabottabb, a helyi igényekre épülő szolgáltatásokat tudjanak kialakítani és nyújtani számukra. A programok során célként fogalmazódik meg az önkéntesek-egyetemisták, civil szervezetek stb. bevonása.

- A kisgyermek testvéreivel való foglalkozás, pl. a gyermeket esetenként a Gyerekházba kísérő nagyobb testvért is be lehet vonni a Gyerekház programjaiba, de szükség esetén számukra külön programok is szervezhetők (pl. a Gyerekházba a kistestvért gyakran elkísérő serdülő lányok motiválása a továbbtanulásra, felkészítésük a felelős szülővé válásra).

A kisgyermek testvéreivel való foglalkozás két szinten történik. A már iskolába nem járó, esetleg iskolából kimaradó tizenéves korosztályba tartozók, elsősorban lányok számára is szervezünk programokat, amelyek lehetnek felvilágosító jellegűek, tanulásra, továbbtanulásra, iskola befejezésére, végzettség megszerzésére, szakmaszerzésre ösztönzőek. A még általános iskolába járó nagyobb testvérek számára elsősorban iskolai szünetekben tervez programokat a Gyerekház.

- Mosás, tisztálkodási lehetőség biztosítása.

A Biztos Kezdet program kiemelten kezeli a támogatott gyerekek, családok jóllétének biztosítását. Ennek keretében a Gyerekház mosási, tisztálkodási lehetőséget teremt, ill. ezek használatára tapintatosan biztatja a szülőket. A Gyerekház munkatársak szükség szerint délelőtt vagy délután is biztosítják ezen szolgáltatások igénybevételének lehetőségét, rugalmasan alkalmazkodva az egyéni szükségletekhez. A szolgáltatás megszervezése igen nagy empátiát egyúttal körültekintést és logisztikát igényel a Gyerekház munkatársak, de alkalmazkodást a szülők részéről is. Meg kell érteniük, hogy a Gyerekházba ők és gyermekeik tisztán, rendezetten járhatnak, ennek eléréséhez segítséget kérhetnek. (pl. lehetőség esti tisztálkodásra, amikor üres a Gyerekház, és nem kell szégyenérzettel küzdeniük mások előtt, a mosás nem mosást jelent, és a Gyerekház munkatársai által kidolgozott mosási rendszert be kell tartani, stb.)

- A gyerekek számára a foglalkozások idején a korosztályuknak megfelelő étkezés (tízórai) biztosítása a délelőtti nyitva tartás idején,

A Gyerekház alapfeladata a mindennapi tízórai biztosítása, az egészséges táplálkozás ösztönzése. Kötelezően a Gyerekház csak teakonyhát biztosít. Az étkeztetés alapvetően a délelőtti tízóraitra vonatkozik. A tízórai lehet szendvics, gyümölcs, tejtermék, bébiétel a gyermek életkorának megfelelően. A Gyerekház a gyermek egészséges táplálkozásának érdekében – lehetőleg a védőnő bevonásával - támogatja az anyát abban, hogy minél tovább szoptassa gyermekét.

- A közös étkezések szervezésének célja:

- az étkezésre vonatkozó helyes szokások alakítása, kézmosás, asztalnál étkezés, szociális és kommunikációs fejlődés támogatása, nyelvi fejlesztés társas helyzetben,
- a táplálék minőségének megválasztásában való ösztönzés, pl. zöldségek, gyümölcsök fogyasztásának rendszeresítése,
- az egészséges táplálkozásra való nevelés,
- konyhai műveletek bevezetése, tanítása, pl. közös főzés, otthoni tartósítás, befőzés stb.
- az étkezések lebonyolításába (az étrend megtervezése, beszerzések, előkészítés, rendrakás) a szülők aktív bevonása.

Fontos, hogy ne csak készételek szerepeljenek az „étlapon”. A közös étkezések generálhatják a Gyerekház konyhakertjében való gazdálkodást, ahol sok egészséges alapanyag megtermelhető.

- Egészséges táplálkozás ösztönzése információ és minta nyújtásával.

Az ételeknél figyelnek arra, hogy ösztönzőleg hassanak az egészséges táplálkozás népszerűsítésére.

Az egészséges táplálkozás ösztönzése érdekében szerzett programok között kiemelt szerepet szánunk a táplálkozási szakemberek bevonása mellett a többgenerációs ismeretátadásnak. Nagyszülők, idősebb korosztályba tartozók közös főzés, tartósítás,

kiskertművelés során taníthatják a fiatal édesanyákat a háztartás vezetésre, takarékos háztartás-gazdálkodásra, önellátás módjaira, a család egészséges, olcsó és tápláló ételmezésére. Ezek a klubszerű alkalmak mindkét fél számára hasznosak, hiszen az anyukák átvehetik szüleik, nagyszüleik tapasztalatait, az idősek pedig közösségben lehetnek, érezhetik, hogy szükség van a tudásukra, évtizedek során felhalmozott ismereteikre.

- A korszerű gyermeknevelési alapelvek folyamatos és tudatos közvetítése a szülőknek, gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetések biztosítása.  
A Gyerekházban folyamatosan biztosítanak a gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetéseket. A beszélgetések témái: a gyermeknevelési/gondozási kérdések, apák szerepe, párkapcsolat hatása, gyermeki viselkedés/egészségi állapotváltozások stb. Rendszeressége rugalmas, a felmerülő problémás helyzetek függvénye, eleinte havi minimum egy alkalom szervezése tervezett.
- Az eltérő fejlődésű gyerekek számára szakemberhez való hozzáférés, képzés, konzultációs lehetőség biztosítása.  
A településen nincs olyan szakember, aki az eltérő fejlődésű gyerekek és családjaik számára segítséget nyújtson, a gyerek fejlődésének esetleges zavarait minél korábbi életkorban észlelje. A Gyerekházban ezért megteremtjük a lehetőséget korai fejlesztő szakemberek bevonására, akik a védőnő, családgondozó, BKGY munkatársak észlelése, vagy a család jelzése esetén el tudja végezni a kisgyermek szűrését fejlődési rendellenesség gyanúja esetén. Ha a gyanú igazolódik, és a Gyerekház alkalmas és elegendő a fejlesztéshez, biztosítjuk a fejlesztő foglalkozásokat. Amennyiben szakember, szakintézmény bevonása szükséges, segítjük a gyermek szakellátásba jutását. (Megfelelő szakember keresése, konzultáció szervezése, utazás segítése pl. önkormányzati vagy egészségpénztári támogatási lehetőségre való figyelemfelhívással.)
- Várandósok felkészítése a gyermek fogadására,  
A védőnő, mint állandó együttműködő partner kapcsolatban áll a település összes várandós kismamájával. Vele együttműködve kívánák bevonni a várandósokat a Gyerekház programjaiba, ahol szülész-nőgyógyász orvosoktól, szakképzett egészségügyi szakemberektől kaphatnak személyre szóló segítséget a terhesség különböző szakaszait illetően, a szülésre való felkészülésben a csecsemőgondozásban és gyermeknevelésben. Emellett közösségi színteret is biztosítanak, ahol találkozhatnak egymással, beszélgethetnek, megoszthatják problémáikat, fejlődhet személyiségük, egy kellemes, barátságos közegben. Nem titkolt szándékuk, hogy a kismamák megszokják és megszeressék a Gyerekházat, és a baba megszületése után rendszeres látogatóik legyenek.
- A legrosszabb helyzetű családok fokozott bevonása érdekében célzott tevékenységek megvalósítása saját megvalósítókkal vagy külső szakember bevonásával pl. (terápiás szakember, pszichológus).  
A Biztos Kezdet program (célzottságából adódóan) sokszor érint meg úgynevezett „sokproblémás” családokat. Ezekben az esetekben azok a problémák összeadódva (sokszor összeszoródva) állnak fenn, amik hátrányos, sokszor kilátástalan helyzetbe sodorják a családokat (munkanélküliség, szenvedélybetegség, anyagi nehézségek, tanulási problémák, tartósan vagy szenvedélybeteg, vagy fogyatékos a családban stb.). Ilyen esetekben a gyerekházias dolgozók a család és önmaguk számára is kérhetnek speciális szakembertől segítséget.

A Biztos Kezdet Gyerekház rendszeres konkrét programjai:

- Heti egy alkalommal szülői beszélgetést tartása, melyeknek témáit mindig közösen választják ki a szülőkkel. Törekedni kell arra, hogy a különböző témák a legtöbb szülő érdeklődési körének megfeleljenek. A témák előzőleg mindig megbeszélésre kerülnek, melyek elősegítik az időben való felkészülést a gyerekház dolgozók vagy a szakemberek számára. Cél, hogy a szülők minél tájékozottabbak legyenek, ezáltal ők is hatékonyabban, akár segítség nélkül is tudják ügyeiket intézni, illetve gyermekeiket nevelni. Gyakori tapasztalat, hogy a szülők nem tudják problémájuk megjelenése esetén, hogy hova, kihez fordulhatnak segítségért, nem ismerik az intézmények szerepét, az ellátási formákat, az igényelhető támogatási formákat, ezért tervben van gyerekjóléti, családsegítő szolgálat, munkaügyi központ, önkormányzat, külön szociális iroda munkatársainak meghívása.
- Heti egy alkalommal főzőklub, melynek célja a közösséghez tartozás élményén túl a családi hangulat, a különböző alapanyagok, ételek megismerése, elkészítése, melyek ismeretében számos hasznos ötlettel, tippel lesznek a résztvevők gazdagabbak, pl. hogyan spórolhatunk időt és pénzt a konyhánkban. Fontos az egészséges táplálkozás hangsúlyozása, mely által a család étrendje is változatosabbá és egészségesebbé válhat. Ételreceptek összegyűjtése, cseréje, receptgyűjtemény összeállítása is a tervek között szerepel
- Személyiségfejlesztés, kompetenciafejlesztés, internethasználat megismertetését célzó klubszerű foglalkozások, heti/kétheti rendszerességgel.

### 3. A társszakmák közötti együttműködést segítő szolgáltatások

#### Kapcsolattartás biztosítása a szakemberekkel

A Gyerekház céljai megvalósulásának elengedhetetlen előfeltétele a program szolgáltatásainak a meglévő intézményrendszerekkel és más szolgáltatókkal történő összehangolása. A Gyerekházak munkájának megtervezése során, ezért érdemes nagy figyelmet fordítani a szakmailag összehangolt munka megteremtésére.

A családok, helyi közösségek komplex támogatása csak együttműködő formában hatékony. A társszakmáknak fel kell ismerniük, hogy egymást erősíthetik az együttműködéssel, erőiket megsokszorozhatja a partnerség.

A Biztos Kezdet programok munkatársai aktív együttműködést alakítanak ki és tartanak fenn lehetőség szerint minden, az adott településen a 0-3 éves gyermekekkel, ill. családjakkal dolgozó szakemberrel (elsősorban a védőnőkkel, gyermekorvosokkal, szociális munkásokkal, gyermekjóléti és családsegítő szakemberekkel, óvónőkkel, gyógypedagógusokkal, pedagógusokkal).

A kapcsolat kialakítása és fenntartása érdekében az alábbi tevékenységeket végeznek:

- A fent említett szakemberek a havi rendszerességgel (a kibővített team ülésen) találkoznak, ahol a megbeszélnek az egyes gyermekekkel végzett közös munkát (feladatokat, eredményeket, tapasztalatokat stb.)
- A szakemberek számára elérhetővé teszi a kiemelt program által kidolgozott szakmai-módszertani anyagokat, és felhívja a figyelmüket a meghirdetett Biztos Kezdet képzésekre; informálja őket a Biztos Kezdet alapelvekről, a gyermek program által kiemelkedő jelentőségűnek tartott szükségleteiről és a kapcsolódó szentitív ügyekről (pl. adatvédelem).
- A Gyerekház vezető gondoskodik az óvodákkal való együttműködésről a sikeres óvodakezdés, valamint a gyermekek utánkövetése érdekében.

### Esetmegbeszélések összehívása

Krízis esetén vagy a Gyerekház dolgozói vagy a jelzőrendszer tagjai kérik az esetmegbeszélést. A Gyerekház helyet biztosít az esemény megvalósulásához, vagy segítséget ad a lebonyolítás megszervezéséhez. A szülők és érdekeltek megjelenését segíti, támogatja.

A Gyerekház napi szintű kapcsolatot tart a Védőnői Szolgálattal, akik heti rendszerességgel látogatják a házba járó gyerekeket. A látogatás lehetőséget nyújt arra, hogy a családokkal egy kötetlenebb környezetben találkozhassanak, s a gyermekeket így tudják megfigyelni. Ezen alkalmakkor lehetőség nyílik a tanácsadásra, s a közös beszélgetésekre. Többen igénylik a védőnővel való négy szemközti beszélgetést, melyet minden esetben biztosítunk. A védőnői látogatások alkalmával gyerekneveléssel, gondozással, ápolással, gyermekbetegségekkel kapcsolatos fórumot is tartanak, melyen a szülők aktívan vesznek részt, s cserélnek egymás közt tapasztalatokat.

A védőnők aktívan vesznek részt a családok bevonásában, közös családlátogatásra is sor kerül.

A család- és gyermekjóléti szolgálattal is folyamatos kapcsolatot ápol. A családgondozó rész vesz a heti team megbeszéléseken, de a gyerekház vezetője is kérhet személyesen segítséget a gyermekjóléti szolgálattól, hogy közösen próbáljanak megoldást találni a tudomásukra jutott családi, családon belüli problémákra.

A gyerekházban tervezett szakmai napokon meghívottként részt vesz a Támasz Szociális Alapszolgáltató Központ család- és gyermekjóléti szolgálatának vezetője és a településen dolgozó családgondozók. A Gyerekház vezetője is részt kíván venni a jelzőrendszer tagjainak tartott azon fórumokon, megbeszéléseken, melyek a település családjait érinthetik, vagy amelyeken tájékoztatást, információt kaphatnak az esetleges törvényi változásokról.

Az óvodával való kapcsolat: a Gyerekház családjai elsősorban az ünnepkörökhöz kapcsolódóan találkozhatnak az óvodásokkal, kölcsönös látogatások, foglalkozások, programok során. Pl. karácsonykor ünnepi műsort adnak az óvisok a Gyerekházban, a Gyerekház családok az óvoda szervezésében megrendezésre kerülő Gyereknapon vesznek részt, közös kézműves foglalkozást tartanak a BKGY-ba ellátogató gyerekeknek.

### Részvétel a gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszerben

A Gyermekvédelmi jelzőrendszer fent már említett egyéb tagjaival is (házi orvosi szolgálat, közoktatási intézmény, rendőrség, ügyészség, stb) jó kapcsolatot ápol, akikkel havonta egyszer a jelzőrendszeri tagok megbeszélésén találkozhatnak, tapasztalatokat cserélhetnek, probléma esetén segítségért tudnak egymáshoz fordulni. A BKGY időnként, vagy ha szükséges, rendszeresen helyet is biztosíthat a jelzőrendszeri tagok megbeszélésének.

A Biztos Kezdet program munkatársai aktív partneri kapcsolatot létesítenek és tartanak fenn lehetőség szerint minden, az adott településen a 0-3 éves gyermekekkel, ill. családjaikkal dolgozó szakemberrel (kiemelten a védőnő, gyermekorvos, óvónő, gyógypedagógus).

Ennek keretében:

- a Gyerekház vezetője a fent említett szakembereket a havi rendszerességű kibővített team ülésre meghívja, ahol a megbeszélések az egyes gyermekekkel végzett közös munka köré szerveződnek;
- a Gyerekház vezetője a szakemberek számára elérhetővé teszi a Biztos Kezdet programhoz kapcsolódó szakmai-módszertani anyagokat, és felhívja a figyelmüket a meghirdetett Biztos Kezdet képzésekre; informálja őket a Biztos Kezdet alapelvekről, a gyermek program által kiemelkedő jelentőségűnek tartott szükségleteiről és a kapcsolódó szenzitív ügyekről (pl. adatvédelem);



- a Gyerekház vezetője gondoskodik az óvodával való együttműködésről a sikeres óvodakezds, valamint a gyermekek utánkvetése érdekében.

#### Együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint család- és gyermekjóléti központtal

A munkatársak aktív partneri kapcsolatot létesítenek és tartanak fenn a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint család- és gyermekjóléti központ munkatársaival.

Krízis esetén vagy a gyerekház dolgozói vagy a jelzőrendszer egyéb tagjai kéri az esetmegbeszélést. A gyerekház helyet biztosíthat az esemény megvalósulásához, vagy segítséget ad a lebonyolítás megszervezéséhez. A szülők és érdekeltek megjelenését segíti, támogatja.

A szakembereket meghívja a havonta egyszer kötelező „kibővített team-megbeszélésre”.

#### 4. A helyi közösségre irányuló szolgáltatások

A Gyerekház dolgozói módszeresen ismerjék meg a helyi informális, formális társadalmi folyamatokat és maximálisan támaszkodjanak rá (például: helyi szokások, helyi és országos vagy nemzeti ünnepek.) Természetesen ez nem csak adaptivitást, hanem közösségformálást is jelent.

A Gyerekházak kapcsolódjanak a települési rendezvényekhez, programokhoz, a helyi intézményekhez, civil szervezetekhez, nemzetiségi önkormányzatokhoz és szaktudásukkal, ügyességükkel gazdagítsák a helyi közösség életét. Úgy is felkelthető az érdeklődés, ha „megmutatják magukat”: mit és hogyan csinálnak és gondolnak.

A bevonandó családok számára nélkülözhetetlen, hogy a folyamatos odafigyelésükről, törődésükről biztosítsák őket, tapasztalati szinten is. Ebből a folyamatból alakul ki az egyre aktívabb önálló kezdeményezés, és tevékenység megvalósítás.

A különböző generációk párhuzamos megszólítása szintén pozitív hatású, az egyéni és közösségi szinteken egyaránt. Azaz a Gyerekház tevékenységébe érdemes bevonni azokat a generációkat is, amelyek közvetlenül nem érintettek a ház alaptevékenységében (például: sokféle élettapasztalattal rendelkező idősök, a gyereknevelésben, családalapításban még nem érintett ifjúsági korosztály, a Gyerekházba járó gyermekek nagyobb testvérei.)

A helyben élő, különböző méretű és összetételű közösségek közötti kohéziót növeli, ha például egy gyermek, vagy a szülő születésnapjának megünneplésének teret, lehetőséget adnak a Gyerekházban.

A Gyerekházak, működésük során elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek, családok bevonására koncentrálnak. Azonban a „jó működés” szimbóluma, ha a Gyerekházakba járó családok szocio-kulturális rétegződése, hasonló, mint az adott települési környezet társadalmi rétegződése.

#### Helyi döntéshozók és fenntartó folyamatos informálása a Gyerekház működéséről

A Gyerekház vezetője a képviselő-testület által igényelt gyakorisággal, de legalább évente egyszer meghívást kap testületi ülésre, és ott beszámoló előadás tart. A képviselő-testület tagjai a Gyerekházba folyamatosan látogathatnak, így pontos képet kaphatnak az ott folyó munkáról. A Gyerekház vezető és a polgármester, jegyző kapcsolattartása folyamatos, az általuk igényelt gyakoriságú.

#### Közösség életében való részvétel, közösségi rendezvények szervezése

A szülők és a Gyerekház munkatársai közösen szervezett ünnepeken, családi napokon, kötetlen együttléteken keresztül erősítik kapcsolatukat. A település lakosságát folyamatos tájékoztatják a Gyerekház működéséről, a nyitva tartásról, az egyes programokról. A település

0-3 év közötti gyerekeinek és szüleinek elérésében nagy szerepet kapnak a szakemberek (védőnők, szociális és gyermekjóléti szakemberek, házi orvosok). Ők nap, mint nap kapcsolatban vannak a célcsoporttal, már kialakított kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, így egy hídként, összekötő kapocsként szolgálhatnak kezdetben a szülők/gyereke és a Gyerekházak között.

Közösségi rendezvények, programok szakmai célja, hogy a gyerekházba járó, illetve a helyi közösségeket segítse egészségügyi, jóléti és szabadidős szükségleteinek kielégítésében. E mellett fontos kiemelni, hogy a közösségnek fontos szerepe van az egyén szocializációjában és fontos szerepet játszik az ember egész életében. Ezért is tartják fontosnak, hogy már egészen kis korban megtapasztalja a kisgyermek a „közösen, együtt” érzését, fogalmát.

Évente egy, ún. kitelepülős programot szerveznek, a település falunapjához, vagy más egész települést bevonó nagy programjához kapcsolódva, hogy valamennyi lakosa csatlakozhasson hozzá.

#### Kapcsolódás az adott településen, illetve mikrotérségben/járásban elérhető fejlesztési forrásokhoz

Biharnagybajom a Püspökladányi járáshoz tartozik, ahol nem indul integrált gyerekesély program. A település több TOP-os pályázatot nyújtott be, amely közvetlenül nem érinti a szolgáltatást. Közvetett módon a családok jól-létéhez azonban hozzájárulnak ezek a tervezett fejlesztések.

## **V. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA**

Igénybevétel feltétele, hogy a család Biharnagybajom közigazgatási területén éljen. A Gyerekházat 0-5 éves korú, intézménybe nem járó gyermek és szülője, vagy nagykorú kísérője látogathatja. A megjelenés önkéntes. A családok a Biztos Kezdet Gyerekház minden programját, szolgáltatását térítésmentesen vehetik igénybe.

A biztos kezdet gyerekház nyújtotta szolgáltatás rendszeres igénybe vevőjének számít az a 0-3 éves korú gyermek, aki szülőjével az adott hónap nyitvatartási napjainak legalább negyven százalékában látogatja a biztos kezdet gyerekházat.

A biztos kezdet gyerekház nyújtotta szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek legalább felének rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek kell lennie, azzal, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek legalább felének egyúttal hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek is kell minősülnie.

A biztos kezdet gyerekház nyújtotta szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek létszámának havi átlagban el kell érnie az öt főt.

A biztos kezdet gyerekház által nyújtott szolgáltatás igénybevételéről az Szg. rendelet 13. számú melléklet szerinti jelenléti ívet kell vezetni.

A Biztos Kezdet Gyerekház nyitvatartásának havi átlagban el kell érnie munkanaponként a hat órát.

A Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház általános nyitvatartása:

Hétfő: 07.30 tól – 13.30-ig

Kedd: 07.30 tól – 13.30-ig  
Szerda: 07.30 tól – 13.30-ig  
Csütörtök: 07.30 tól – 13.30-ig  
Péntek: 07.30 tól – 13.30-ig

Amennyiben a közösségi rendezvény a fenti általános nyitvatartási időn kívül (akár hétvégére és munkaszüneti napra esik), akkor ezeket a nyitvatartási órákat a fenti havi átlagszámítás során a munkanapra eső nyitvatartási óráknak kell tekinteni, amely csökkenti az általános nyitva tartás idejét.

Ebben az esetben a napi nyitvatartást 8 és 12 óra között biztosítani kell!

A Biztos Kezdet Gyerekház zárva tarthat

a) évente öt munkanapot a munkatervében meghatározott feladatok végrehajtása érdekében, és

b) a Biztos Kezdet Gyerekház működését ellehetetlenítő vis maior eset elhárításának időtartama alatt.

A fenntartó a Biztos Kezdet Gyerekház zárvatartásáról - a b) pont szerinti eset kivételével - a zárvatartást megelőzően legalább tíz nappal tájékoztatja a szolgáltatást igénybe vevőket és a helyi közösséget.

## **VI. A SZOLGÁLTATÁSRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS MÓDJA**

A helyben szokásos módon történik: szórólap, plakát, helyi írott sajtó és helyi televíziós közvetítés útján, falugyűlések alkalmából. Szolgáltatói, települési hirdető tábla, telefon, személyes tájékoztatás. Évente kétszer Biztos Kezdet Gyerekház hírlevél kerül összeállításra, amely közérthető formában tájékoztatja a lakókat a Gyerekház tevékenységéről. A település honlapján, valamint a korábbi és most tervezett integrált gyerekesély projekt keretében létrejött Gyerekesély és facebook oldalon is hozzáférhetővé teszik a Gyerekház működésével, szolgáltatásaival kapcsolatos információkat, így érve el a célcsoportot.

## **VII. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK**

### **A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai:**

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell. A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jövedelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól

látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel:

- az élethez, emberi méltósághoz,
- a testi épséghez,
- a testi-lelki egészséghez való jogra.

Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az vezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más ellátást igénybe vevő, valamint arra illetéktelen személy ne szerezhessen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

Amennyiben az ellátást igénybe vevő egészségi állapotánál vagy egyéb körülményeinél fogva közvetlenül nem képes az illetékes szervek megkeresésére, az vezető segítséget nyújt ebben, illetve értesíti az ellátott törvényes képviselőjét, vagy az ellátottjogi képviselőt az ellátott jogainak gyakorlásához szükséges segítségnyújtás céljából.

Az vezető tizenöt napon belül köteles a panasztevőt írásban értesíteni a panasz kivizsgálásának eredményéről. Amennyiben az vezető határidőben nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslattal.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel van az ellátást igénybevevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására. Az ellátást igénybevevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Amennyiben ellátása során, azzal kapcsolatos jogsérelem érte, panaszával fordulhat az e területen dolgozó ellátott jogi képviselőhöz.

### **Az ellátottjogi képviselő**

Az ellátottjogi képviselői hálózatot az egészségügyért, a szociál- és nyugdíjpolitikáért, valamint a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter által vezetett minisztérium (Emberi Erőforrások Minisztériuma, EMMI) önálló szervezeti egységeként az Integrált Jogvédelmi Szolgálat (IJSZ) működteti. Az ellátottjogi képviselő – törvényekben és a jogszabályokban meghatározott keretek között – védi az ellátottak jogait, segíti őket azok megismerésében és érvényesítésében.

#### **Az ellátottjogi képviselő feladatai az Szociális Törvény alapján:**

- **segíti az ellátást igénybevevőt**, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában,
- **segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasza megfogalmazásában**, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, segítséget nyújt a hatóságokhoz benyújtandó kérelmek, beadványok megfogalmazásában,
- **megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az**

ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybe vevőket érintő jogokról,

- a jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál, és ennek során - írásbeli meghatalmazás alapján - **képviselheti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét,**
- az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és a figyelembevételéről a szakmai munka során,
- **intézkedést kezdeményezhet** a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,
- **észrevételt tehet** az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél,
- amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, **intézkedés megtételét kezdeményezheti** a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok felé,
- a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó **dokumentációt megvizsgálhatja.**

#### Az ellátottjogi képviselő az Szociális Törvényben meghatározott feladatainak ellátása során

- az általános tájékoztatási kötelezettségen túlmenően további tájékoztatást nyújt az ellátott részére az érintett szolgáltatónál alkalmazott gyakorlatról,
- tájékoztatja az ellátottat, törvényes képviselőjét, hogy panaszát mely személy vagy szerv részére továbbíthatja, továbbá a kialakult konfliktus rendezése érdekében az érintettek bevonásával egyeztetést tarthat,
- folyamatosan tájékoztatást nyújt az ellátott, valamint a törvényes képviselője részére a meghatalmazás alapján megtett intézkedésekről, eljárási cselekményekről, a kivizsgálás aktuális helyzetéről, a lehetséges jogorvoslati, illetve egyéb panasztételi lehetőségekről,
- tájékoztatást kérhet a szolgáltató képviselőjétől az ellátással összefüggésben alkalmazott gyakorlatról, tájékozik arról, hogy a szakmai feladatok ellátása megfelel-e a jogszabályokban meghatározott feltételeknek,
- tájékoztatást kérhet az alkalmazott korlátozó intézkedések okairól, előzményeiről, és szükség esetén javaslatot tehet a korlátozó intézkedéssel összefüggő szolgáltatói gyakorlat szakmai tartalmára vonatkozóan.

#### Az ellátottak jogérvényesítésének elősegítése érdekében az ellátottjogi képviselő

- évente legalább egy alkalommal részt vesz az ellátási területén lévő tartós bentlakásos szociális intézményben rendezett érdekképviseleti fórum ülésén, ahol tájékoztatja az ellátottakat a jogaikról, azok érvényesítésének módjáról, az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről és a segítő szervezetekről, továbbá válaszol az ellátottak kérdéseire;
- a Szolgálat által meghatározott időtartamban fogadóórát tart a bentlakásos szociális intézményben;
- működési területén kapcsolatot tart a megyei (fővárosi) módszertani intézménnyel, valamint a szociális hatósággal;
- szükség szerint, az intézmény működésének zavarása nélkül közvetlenül felkeresheti az ellátottakat a lakószobákban;
- felveszi a kapcsolatot az intézményben működő ellátotti önkormányzattal;
- az ellátottal szembeni korlátozó intézkedés alkalmazásáról való

tudomásszerzést követően az ellátottjogi képviselő tájékozódik az ügyben, megvizsgálja a korlátozás szükségességét és az eljárás jogszerűségét, melyről az ellátottjogi képviselő dokumentációt vezet és éves beszámolójában összegzi a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos tapasztalatait.

**Ellátottjogi képviselő: Fülöpné Mezei Anikó tel: 06-20-489-95-46**

### **Gyermeki jogok**

Az elmúlt esztendőök gyermekvédelmi szempontból egyik legnagyobb eredménye, hogy törvényi szinten részletesen deklarálásra kerültek a gyermekek jogai (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6-10.§) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekjogi képviselő gyermekvédelmi gondoskodásba részesülő gyermekek vonatkozásában lát el jogvédelmet és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében.

A gyermekvédelmi gondoskodás alatt a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatósági intézkedéseken alapuló ellátást és védelmet kell érteni, így a járási kormányhivatal hatósági és gyámügyi osztálya jogkörébe tartozó védelembé vételt, családba fogadást, ideiglenes hatályú elhelyezést, nevelésbe vételt, utógondozást és az utógondozói ellátást.

### **A gyermekjogi képviselő**

A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben (1997. évi XXXI. törvényben) meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére. Figyelemmel kíséri az óvoda, az iskola, a kollégium és a pedagógiai szakszolgálat intézményeiben folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését. Indokolt esetben megkeresi az említett intézmények fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez.

### **Gyermekjogi képviselő tevékenysége során:**

- segít a gyermeknek panaszra megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását;
- segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat eszmegbeszélésén, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat elhelyezési értekezletén az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában;
- eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermek, illetve fiatal felnőtt, valamint a gyermek-önkormányzat felkérése alapján,
- eljár az érdek-képviselési fórum megkeresése alapján;
- a gyámhatóság kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban;
- jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet:
  - gyermekvédelmi igazgatási bírság kiszabására;
  - a jogsértés jövőbeni előfordulásának megelőzése érdekében a jogsértéssel érintettek között, szükség szerint szakértők bevonásával, egyeztető

- megbeszélés tartására a gyámhatóságnak;
- a jogsértő személy továbbképzésére a fenntartónak, működtetőnek.

A gyermekjogi képviselők munkájában kiemelkedő feladat a lakosság jogi ismereteinek és jogtudatosságának növelése, a gyermekek és a lakosság részére történő tájékoztatás.

**Térségünk gyermekjogi képviselője: Dr. Kocsár Janka Ildikó**  
**Elérhetősége: 06 20 489-9568**

A panaszjogok gyakorlásának módját a Házirend tartalmazza.

#### **A szociális szolgáltatást végzők jogai**

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálatnál foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk ember méltóságukat és személyiségi jogait, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra. A szociális segítő munkát végzők munkájuk során hivatalból járnak el, és e tevékenységükkel kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősülnek. A panaszjogok gyakorlásának módját a Házirend tartalmazza. A dolgozók jogait és köteleseit a munkaköri leírás tartalmazza.

### **VIII. A SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓK FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGE BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI**

A család- és gyermekjóléti tevékenységet végző személyek folyamatos szakmai továbbképzésben kötelesek részt venni. A továbbképzési kötelezettség betartására a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet az irányadó.

A munkáltató minden évben továbbképzési tervet készít a dolgozók továbbképzésének ütemezése, a résztvevők helyettesítése, a képzésekre fordítható források megjelölése céljából. A szakmai továbbképzésen való részvételt az vezető engedélyezi, aki a képzéssel összefüggő költségeket biztosítja a közalkalmazottak számára. A továbbképzési tervben megjelölt munkavállaló részére a továbbképzésen való részvétel idejére munkaidő-kedvezményt kell biztosítani.

A dolgozók esetenkénti szakmai továbbképzését a költségvetés keretein belül az vezető engedélyezi.

## ZÁRÓ RENDELKEZÉS

A Szakmai Program mellékletét képezi Biharnagybajom Községi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata.

A Szakmai Programot Biharnagybajom Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a ...../2019. (IX.26.) számú KT határozatával hagyta jóvá, mely 2019. 09. 27. napján lép hatályba.

Biharnagybajom, 2019. szeptember 27.

Szitó Sándor  
polgármester



**NAPSUGÁR BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ**  
**SZAKMAI PROGRAMJA**  
**BIHARNAGYBAJOM**

**Készítette: Dr. Kaszásné Sarkadi Anna Mária**

**Készült: 2019. szeptember 23.**

**Hatályos: 2019. szeptember 27-től**

## I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

### I.1. Bevezetés

Biharnagybajom Községi Önkormányzat az EFOP-1.4.3-16 kódszámú Felhívás Biztos Kezdet Gyerekházak támogatása elnevezésű komponensének elnyerésével létrehozta a *Napsugár Biztos Kezdet Gyerekházat* (azonosítószáma: EFOP-1.4.3-16-2017-00014) Biharnagybajomban. A szolgáltatás biztosításának érdekében az Önkormányzat elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek, családok, várandós anyák számára tervezi megvalósítani a szolgáltatást. A pályázati helyszín infrastrukturális fejlesztésére sikeres pályázatot nyújtottunk be az EFOP-2.1.2-16 „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere” tárgyú pályázati kiírásra, melynek megvalósítása folyamatban van.

### I.2. A Szakmai Program célja

A Szakmai Program (továbbiakban: SZP) célja, hogy rögzítse az szolgáltatás céljait, feladatát, különösen a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatását, a létrejövő kapacitásokat, nyújtott szolgáltatáselemeket, tevékenységeket illetve más intézményekkel történő együttműködés módját, az ellátandó célcsoport megnevezését. Az SZP meghatározza továbbá, az ellátás igénybevétele módját, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módját.

### I.3. Szolgáltatásra vonatkozó adatok

<b>Megnevezés:</b>	Napsugár Biztos kezdet Gyerekház
<b>Székhely:</b>	4172 Biharnagybajom, Rákóczi út 17.
<b>Intézmény típusa:</b>	Biharnagybajom Községi Önkormányzat telephelye
<b>Szakmai egység működésének formája:</b>	Önálló szakmai irányítás alatt álló önkormányzati telephely
<b>Ellátási terület:</b>	Biharnagybajom község közigazgatási területén élő, és ott tartózkodó óvodába még nem járó gyermek illetve szülője.
<b>Munkáltató:</b>	Szitó Sándor polgármester

### I.4. Szakmai program elkészítéséhez felhasznált dokumentumok:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet (a továbbiakban: Szg.)
- Módszertani útmutatók:
  - Az EFOP-1.4.3-16 felhíváshoz kapcsolódó,
  - Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által készített és a miniszter által jóváhagyott (a továbbiakban: módszertani útmutató)

## II. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT, AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET ÉS AZ ELLÁTÁS JELLEMZŐI

### II.1. Földrajzi helyzet

Biharnagybajom község Hajdú-Bihar megye délnyugati részében, a Nagy-Sárrét szívében, Debrecen megyeszékhelytől 60 km-re található. A település mind közúton, mind vasúton megközelíthető.

Közúto a 42-es főúttól, Püspökladánytól (a 4212. számú másodrendű úton haladva) 16 kilométer, Berettyóújfalutól (a 4213. számú másodrendű úton haladva) 25 kilométer távolságban érhető el.

Vasútállomása a Püspökladány-Szeghalom mellékvonalon helyezkedik el. Püspökladánytól vasúti úton 23 kilométerre, Szeghalomtól 24 kilométerre található.

Biharnagybajom lakásállománya 2012. január 1-én 1066 (lakott és lakatlan).

A lakások mindegyike villamos árammal ellátott. A településen a lakások 80%-ánál van lehetőség a vezetékes gázhálózathoz való csatlakozásra. A közüzemi vízvezetékálózat hossza 29 kilométer, melyet a lakások 95%-a vesz igénybe. 2012-ben településünk ivóvizének arzénmentesítése érdekében szűrőberendezés került beépítésre a rendszerbe. A település útjainak 70%-a aszfalt burkolattal ellátott. A telefon- és szélessávú internet-szolgáltatás a településen igénybe vehető.

## **II.2. Demográfiai adatok**

Az állandó népesség száma évről évre folyamatosan csökken. Az állandó népesség száma 2015. január 1-jén 2861 fő, a férfiak száma 1453 fő, a nők száma 1408 fő.

2016. január 1-jén 2832 fő, ebből 1451 fő férfi és 1381 fő nő, a 0-3 éves korosztály létszáma: 113 fő.

Ezek az adatok 2018. január 1-jén 2822 fő, ebből 1446 fő férfi és 1376 fő nő, a 0-3 éves korosztály létszáma: 117 fő.

2019. január 1-jén 34 fővel kevesebb a az állandó lakosság száma az előző év adataihoz képest 2788 fő, ebből 1431 fő férfi és 1357 fő nő, a 0-3 éves korosztály létszáma: 119 fő, vagyis a lakosság szám csökkenése mellett lassú, enyhén növekvő tendenciát mutat a 0-3 éves korosztály létszáma.

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban 2015. december 31-én: 0-18 éves 734 fő 26% 18-60 éves 1561 fő 55% 60 feletti 537 fő 19%. 2018. január 1-jén korcsoportonkénti bontásban a létszám arány: 0-18 éves 745 fő 26%; 18-60 éves 1579 fő 56%, 60 feletti 580 fő 20% az állandó lakosság számhoz viszonyítva.

## **II.3. Szociológiai tényezők**

A településen a roma nemzetiségű lakosság becsült száma eléri a 600 főt. Közülük az aktív korúak kb. 60-70%-a munkanélküli. Az Önkormányzat igyekszik segíteni a romák helyzetén pénzübeli ellátásokkal, de a támogatások folyósításával az alapvető problémák nem oldódnak meg. A munkahely-keresés és a munkavállalás lehetőségeit alapvetően befolyásolja a megszerzett iskolai végzettség. A roma lakónépesség kb. 85-90%-a 8 általános vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik.

Az ellátási terület kiemelt problémái

- szülők alacsony iskolázottsága,
- nő az általános iskolát nem befejező gyermekek száma,
- országos, megyei átlagnál magasabb munkanélküliség
- a lakosság alacsony jövedelme miatt az önkormányzati támogatás jelentős mértékű igénybevétele.

## **II.4. Célcsoport**

### **Közvetlen célcsoport**

A hátrányos helyzetű településeken, településrészekben, illetve hátrányos helyzetű családokban élő 0-3 éves csecsemők és kisgyerekek és az őket nevelő szülők, ill. hátrányos helyzetben élő várandósok.

### **Közvetett célcsoport**

A közvetlen célcsoport hátrányos helyzetének csökkentése érdekében tenni tudó döntéshozók, szakemberek. Azok a szakemberek, akik biztosítják a tünetek és kockázatok felismerését, kezelését szoros szakmai együttműködés keretében.

A gyerekek, illetve szüleik szűkebb és tágabb társadalmi környezete.

### **A közvetlen célcsoport helyzete, szociális jellemzői**

Az egyén elsődleges szocializációja a családban megy végbe. A család olyan természetes közösség, amelybe születésünkkel kerülünk, és amelynek hosszú ideig tagjai vagyunk. A gyermek fejlődését, nevelődését mindenképp a szülők irányítják, de nem mellékes a nagyszülők, testvérek, esetleg más rokonok hatása sem. Az egyén érzelmiileg olyan szorosan és erősen kötődik a családjához, mint semelyik más közösséghez. Csecsemőkorban a legtöbb időt (pl. szoptatásra, etetésre, öltöztetésre stb. fordított idő) az anyával tölti el, aki a szociális hatások elsődleges közvetítője. Feltétlenül szükség van azonban arra, hogy az apa vagy esetleg más személy részt vegyen már a szocializáció e korai szakaszában is. A családi mikromilióban a gyermek és a szülők erős kapcsolati hálót alkotnak, amely a személyeket és azok családi közösségben betöltött szerepét foglalja magában. A gyermek először a bölcsődében és az óvodában kerül be más szervezett keretben működő közösségbe, de az iskolai közösség egészen új társas közeget jelent. Az iskoláskor kezdetére már sok képességet (pl. szobatisztaság, beszéd) elsajátít és sok élmény (pl. játék öröme, családi élmények) éri. A családi szocializáció természetesen nem fejeződik be ekkorra, hanem az iskolai szocializációval kiegészülve folytatódik tovább. A családi szocializációban fontos változást hoz a serdülőkor, amikor megkezdődik a családról való leválás is.

Mindezeket felsorakoztatva látható, hogy a roma családok életében, az ő kultúrájukat ismerve és tiszteletben tartva, már a terhesgondozás, gyermekvárás során be kell kapcsolódni, hogy a mai társadalmi értékrendeknek megfelelő és elvárható felnövekvő nemzedéket váljon belőlük. Segítséget kell nyújtani számukra, hogy hátrányaikat csökkenteni tudják, és beilleszkedésük javuljon. Az tény és elmondható róluk, hogy gyermekeikhez ragaszkodnak. De meg kell próbálni érzékennyé tenni arra őket, hogy nem mindegy milyen életkezdetet nyújtanak számukra. Kezdve azzal, hogy a várandós kismama törekedjen a vitaminok és ásványi anyagok bevitelére, működjön együtt a védőnői szolgálattal, vegyen részt a rendszeres szűréseken, ne dohányozzon, és kerülje ezeket a helyeket is. Az is nagyon becslendő a romákban, hogy szoptatnak, nagyon ritka náluk, aki nem tud. De a szoptatásnak is megvannak a maga kultúrhigiéniés elvárásai. A biharnagybajomi roma családok 2/3-a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű. Alacsony iskolázottságúak, munkanélküliek, rossz lakáskörülmények között élők. Mindezek ellenére sok mindenben tudnának változtatni, ha szemléletmódjukat sikerülne formálni. Csecsemőgondozással kapcsolatban a szükségletük és az elvárásuk csak a mennyiségi táplálás, pedig nagyon szükséges lenne a minőségi táplálás elérése, mert már születéskor hátránnyal indulnak. A roma gyerekek jelentős része vashiányos, mely nagymértékben hozzájárul a betegeskedési hajlamhoz. A mozgásfejlődése is korlátozott a csecsemőknek, mely egyrészt abból fakad, hogy nagyon sokat ülben vannak a gyerekek, másrészt a lakáskörülmények nem teszik lehetővé a mászást. Ha bármelyik mozgáselem begyakorlása kimarad a fejlődésben, más részfunkciós képességek hiányát vagy csekély meglétét vonja maga után. Ez beszéd-fejlődésbeni zavarokat vagy finommotorikus mozgászavarokat von maga után. Roma családoknál nincs következetes napirend, ebből kifolyólag az óvodában, iskolában a nevelőkkel a gyerekek konfliktusba is kerülnek.

### **Az ellátás indokoltsága**

Biharnagybajomban a szerény körülmények között élő, szociálisan hátrányos helyzetű, többgyermekes családok száma folyamatosan növekszik. Gyakori a 10 - 11 gyermekes család

is. A gondok egyik forrása a nehéz anyagi körülmény, a munka hiánya, a romló életkörülményekből is fakadó egészségromlás, az alacsony iskolai végzettség, a mentális támogatás hiánya.

A gyermekek egy jelentős részének testi-lelki jól-léte, már születésétől, illetve még előtte, eleve sérül. Még az egészségesen született gyerek is nehezen, vagy egyáltalán nem kompenzálható hátrányokat szenved a megfelelően gondoskodó fizikai és lelki környezet nélkül. Számos kutatás, tudományos kísérlet bizonyítja, hogy a méhen belüli és a koragyerekkori élet a személyiség egészének fejlődését meghatározza például:

- az idegrendszeri fejlődés alapjait, sőt a későbbi fejleszthetőségét,
- a szülő-gyermek kapcsolati mintát, amely egy életen keresztül alapja lesz minden szociális viszonyrendszerünknek,
- a korai gyerekkor tapasztalatait, a családi hatásokat, az értékrendünk alapjait, amelyek a későbbi iskolai, serdülőkori, sőt felnőttkori beilleszkedési, magatartási problémák gyökerei is egyben.

A roma lakosság körében probléma a lakhatás (az önkormányzati tulajdonú ún. krízislakások hiánya, önkormányzati tulajdonú épületek, szolgálati lakások állapota nem megfelelő). A település területén fennáll nem mesterségesen kialakított lakhatási szegregáció a

A gyermekek helyzetére hatással van a családok anyagi helyzetének romlása, a családok szétesése. Az iskolában a hiányzások száma nagyon magas arányt képvisel. A beszédhibás és a sajátos nevelési igényű tanulók száma továbbra is magas. A gyermekfelügyelet nem teljesen biztosított a tanítási időszakon kívül és a szünetekben.

Az alacsony iskolai végzettségű női munkanélküliek száma folyamatosan növekszik, valamint a szülők gyermeknevelési, egészségügyi - higiénés ismereteinek hiányossága, a követendő jó példák, a gyakorlatok ismeretének hiánya megoldandó probléma.

### **III. A SZOLGÁLTATÁS CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI**

#### **III.1. 1. A szolgáltatás célja**

A Gyvt. 38/A.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenció szolgáltatás biztosítása.

A Biztos Kezdet Gyerekház olyan kisgyermekes családokat érintő szolgáltatás, amely hozzájárul az egyéni és társadalmi hátrányokból fakadó kockázatok csökkentéséhez, elkerüléséhez, és a szegénység újratermelődésének megakadályozásához. A Gyerekház a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, településeken, valamint települési szegregátumokban az óvodába még nem járó gyereket nevelő családok felkutatására és a szolgáltatásokba történő bevonására törekszik a település legrosszabb helyzetben lévő családjainak elérése és a szolgáltatás igénybe vételéhez szükséges motiváció kialakítása révén. A kötelező óvodáztatás kezdetének leszállításával a Biztos Kezdet Gyerekház elsősorban a 3 év alatt gyerekekre koncentrálni, hiszen egyik célja az óvodára való felkészülés támogatása.

#### **III.1. 2. A szolgáltatás feladata**

Biztosítják:

- a gyermekek számára rendszeres szakmai szolgáltatásként legalább képességkibontakoztató foglalkozást, állapotfelmérést, fejlesztést és étkeztetést,
- a szülőknek a gyermekkel együtt történő részvételét a foglalkozásokon, a szülők számára személyiség- és kompetenciafejlesztést célzó, valamint egyéb preventív célú programokat,
- éves átlagban legalább havi kettő közösségi rendezvény megszervezését a három éves kor alatti gyermeket is nevelő családok, illetve a helyi közösség számára, amelyből legalább az egyik rendezvény szakmai tartalmának a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásait igénybe vevő családok szükségleteihez kell igazodnia,
- a szülők részére védőnői, orvosi, dietetikusi, egyéb egészségügyi tanácsadást,
- legalább havi egy alkalommal - szakember bevonásával - szülői csoportos beszélgetéseket,
- fogyatékossgal élő vagy eltérő fejlődésű gyermekek szülei számára konzultációs lehetőséget a fogyatékossgal élő vagy eltérő fejlődésű gyermekek számára ellátást, szolgáltatást nyújtó szolgáltatók, intézmények képviselőivel,
- a különböző módszerek alkalmazásával a szülők segítségét, hogy visszajelzést kapjanak a gyermekkel való kommunikációjukról, nevelési módszereikről,
- javaslattevéli lehetőségeiket, amely a védőnői ellátásra, más egészségügyi szolgáltatás, illetve szociális és gyermekjóléti szolgáltatás igénybevételére irányul,
- közreműködésüket a családtervezési ismeretek átadásában, a veszélyeztetett várandósság megelőzésében, és
- segítségnyújtásukat, a várandós anyák részére a gyermek fogadására való felkészülésben.

### III.1.3. Alapelvek

#### Hozzáférés:

A szolgáltatások a kisgyermeket nevelő családok számára jól megközelíthetőek (babakocsi/bicikli távolság vagy más módon megoldott megközelítés, kivéve az olyan településen lévő Gyerekházat, ahol a gyerekek alacsony száma miatt beszállítás is történik a környékről.) A Gyerekház nyitva tartása folyamatos és rendszeres a munkanapokon, a szolgáltatás ingyenes. A program a település összes kisgyerekes családja számára nyitott. A szolgáltatás a képességek kibontakozását segítő személyi és tárgyi környezetet biztosít állandó szakember vezetése mellett, rugalmasan alkalmazkodik a helyi igényekhez és biztosítja a választás lehetőségét.

#### Szülőkkel való együttműködés:

A program meghatározó eleme a szülők aktív részvétele, a velük való tartalmas együttműködés, a szülői kompetenciák megerősítése, a családok egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, oktatási, munkaügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutásának segítése. Az együttműködés célja továbbá a tanulási motiváció felkeltése, a képzettség hiánya miatt a munkaerő-piacról kiszoruló fiatal szülők foglalkoztathatóságának javítása.

#### Szakmaközi együttműködés:

Az alapellátásokhoz és a speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyaránt fontos a hátrányos helyzet újratemelésének megtörése érdekében. A korai felismerés és az esetleges fejlődési elmaradások kezelése érdekében is elengedhetetlen a különböző szakmák közötti együttműködés.

### **III.2. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek**

A gyerekekre irányuló szolgáltatások kidolgozása során figyelembe vesszük a gyermekek erősségeit, esetleges fejlesztendő területeit és a csoport összetételét. Minden hétnek előre megtervezett menete van. A heti terv fő vezérfonala, hogy a gyermekek testi és szellemi fejlődésének minden szegmensét érintsük a mindennapi foglalkozások során. Igyekeznek úgy szervezni, hogy a hasonló területeket érintő tevékenységek azonos napokra kerüljenek, ezzel is erősítve a gyermekekben a rendszerességet, a szülőknél pedig a kiszámíthatóságot.

A rendszeres foglalkozások célját három csatornán keresztül kívánják elérni:

- a gyermek képességeinek kibontakoztatása,
- a szülő-gyermek kapcsolat erősítése a szülő bevonásával a gyermek játéktevékenységébe,
- a szülő bátorítása saját és a gyermeke jövőképeinek változtatásával kapcsolatos kérdésekben.

Szabad játéktevékenység: Gyermekházunkban 7.30-tól - 9.30-ig illetve 11.30-tól – 13.30-ig szabad játéktevékenység zajlik, mely során a gyerekek a szülőikkel együtt fedezik fel a világot, gyakorolják a már elsajátított mozgásformákat, cselekvéseket, tapasztalják meg az alkotás örömeit.

Tízórai biztosítása: 9.30-tól - 10.00-ig tart a tízórai étkeztetés. A tízórait a szülőikkel együtt készítik el, figyelembe véve a korszerű, egészséges étkezési alapelveket, a gyerekek életkori összetételét. Törekednek a változatosságra, a szép tálalásra, a zöldség, gyümölcs arányok növelésére. A gyerekek elsajátíthatják és gyakorolhatják az étkezési kultúrát: kézmosás, terítés, evőeszköz, szalvéta használat, pohárból ivás, asztalnál ülve evés, az étel megosztása a társakkal.

A Biztos Kezdet Gyerekház rendszeres programjai (10.00-tól- 11.30-ig):

- Heti rendszerességgel beszéd, nyelvi, kézügyesség és mozgásfejlesztés, a gyerekek életkori sajátosságának megfelelően, játékos formában. (Mondókázás bábok segítségével, verselés, gyerekdalok éneklése stb.)
- Heti két alkalommal beszéd és nyelvi készségek fejlesztés. Célja, hogy a gyerekek szókinccse, zenei hallása, ritmikus érzéke fejlődjön, de a napi foglalkozások által a kisgyermekek megismerik a meséket, verseket, mondókákat, mellyel elősegítik azt is, hogy óvodába kerülésekor már ismerősként fogadják azokat. Mivel tapasztalatok szerint a szülők otthon keveset mesélnek, verselnek, mondókáznak a gyerekeikkel, de a gyerekházi foglalkozások révén ők is aktív részesei lesznek a „tanulásnak”, így nagyobb az esélye, hogy otthon is szívesebben foglalkozzanak gyerekeikkel.
- Mesék olvasása alkalmával a mesékhez köthető kézműves foglalkozás tartása, melynek célja a finommotorika fejlesztése, alapanyagok megismerése: tapintás, látás, ízlelés, illetve az elkészítés élményének megtapasztalása.
- Heti két alkalommal mozgásfejlesztés a gyerekházban. Korosztálytól függően először kúszó, mászó, kapaszkodó, ugráló, ütő, gurító, majd futkározó, labdázó mozgásokat végeznek a gyerekek, mellyel nem csak a testüket fejlesztik, de az agyukat is. Szívesebben végzik a gyerekek a mondókákkal, énekekkel összeköthető mozgásokat. Fontos, hogy ne csak a nagy mozgások, hanem a finommozgások is fejlesztésre kerüljenek.
- Heti program része a táplálkozási tanácsadás, egészséges ételek készítése, amin különböző, otthon is olcsón, könnyen és közösen elkészíthető ételeket készítenek az

anyukákkal és gyerekekkel együtt. Ezek az alkalmak a közös alkotás és együttlét örömein kívül sok új tapasztalatot nyújtanak a kisgyermeknek, hisz látja az elkészítés fázisait, új anyagokkal ismerkedik meg, gyúr, nyújt, szaggat, ízlel, tapint, ami által a szem-kéz koordinációja is fejlődik.

- A családokkal felelevenítik a néphagyományokat, ünnepekhez köthető játékokat, díszek elkészítését. Különösen odafigyelnek az újrahasznosításra, környezettudatosságra, rámutatva arra, hogy a régi dolgokból kreatívan készült játékok többlet értéket jelentenek a gyerekeknek, és pénztárca kímélők is.
- Megünnepelik a születésnapokat, megtartják az aktuális ünnepnapokat, megemlékeznek a jeles eseményekről. A hétköznapi biztonságot nyújtó, ám hosszú távon monoton ritmusát az ünnepek megtörik. Az egyedi dekorációk, kellékek, rituálék emelkedetté teszik a hangulatot, a gyerekek átérzik a különlegesség élményét, a túlaradó érzelmek megélésének lehetőségét.

A szülők számára szervezett tevékenységek (alkalmanként 11.30-tól – 13.30-ig, illetve a szülőkkal előre egyeztetett időpontban nyitvatartási időn kívül):

A szülők számára szervezett tevékenységek szakmailag alapvető fontosságukat, hiszen a korai gyermekkorban a szülői minta meghatározó hatású, elsődleges forrás. Törekszünk a szülői szerep megerősítésére, a szakmailag megfelelő minta nyújtására. A Gyerekház segítséget tud nyújtani a rokoni, családi támaszt, pozitív megerősítést nélkülöző édesanyáknak, akik a mindennapi feladatokkal, a gyermekneveléssel magányosan, elbizonytalanodva küzdenek.

A szülői fórumok, rendszeres beszélgetések alkalmat teremtenek az aktuális problémák, kérdések, nehézségek, örömeik és sikerek megosztására, feldolgozására. Rendszeres téma a gyermek fejlődésével együtt járó életkori sajátosságok, a fejlesztési lehetőségek, szülői szerepek, szobatisztaság, dac korszak, étkezési alapelvek és szokások, higiéniai normák, testvérféltékenység, kötődés-leválás stb.

Szakemberek meghívásával segítik a szülők képzetését, a gyermekek elmaradásának feltárását, a szakszerű fejlesztési lehetőségek megismerését. A védőnő, a házi orvos, a pszichológus az általános tájékoztatáson túl egyéni tanácsadást is tart, szükség szerint felméri a gyerekek állapotát, és megfelelő szakemberhez irányítja a családot.

A háztartási ismeretek keretében az édesanyák megtanulják a kézi és gépi varrás, javítás, játék készítés fortélyait. A szülőkkal sütnék-főznek, elsajátítva ezzel a különböző konyhai technikákat, tartósítási eljárásokat. Céluk, hogy az édesanyák egészséges, olcsó, változatos, könnyen elkészíthető ételeket ismerjenek meg, és ezeket beépítsék a család táplálkozási szokásai közé. A Gyerekház rendelkezik mosógéppel, gyermek fürdőkáddal, amit a szülők igény szerint használhatnak.

Számítógép, internet használat, és ügyintézés is gazdagítja a szülőknek nyújtott szolgáltatást. Amennyiben ez nehézséget okoz, segítünk az önéletrajz megírásban, állásajánlat beadásában, albérlet keresésben, bármilyen hivatalos levél elkészítésében.

A közösségi rendezvények is fontos pillérei a Gyerekház működésének. A helyi közösséget is építő programok lehetőséget adnak a Gyerekház megismertetésére, a helyi lakosság megszólítására, elérésére.

### **Tárgyi feltételek**

A Biztos Kezdet Gyerekház a szolgáltatásait igénybe vevő családok által lakott babakocsival, biciklivel könnyen megközelíthető területen helyezkedik el a település központjában. A Gyerekház családias, közvetlen hangulatot és a célszerűséget biztosító épületben működik. A tárgyi/elhelyezési feltételekhez tartoznak a megfelelő bútorok, a megfelelő játékkészlet. A belső tér kialakítása és felszereltsége olyan, hogy az alapfunkciók működése mellett részben



az otthoni hiányok is pótolhatóak (folyóvíz, mosás), illetve közös főzésre, egészséges ételek készítésére van lehetőség.

#### A Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház rendelkezik:

- egy felnőttek és gyermekek fogadására egyaránt alkalmas fogadóhelyiséggel,
- egy 30 négyzetméteres, természetes fénnel megvilágított játszósobával,
- egy fejlesztő foglalkozások megtartására, a szülőkkel való beszélgetésre, csoportmegbeszélésre alkalmas helyiséggel,
- egy felnőtt WC-t, és egy gyermek WC-vel,
- egy fürdőszobával, ami gyerekfürdetésre alkalmas káddal, mosógéppel, kézmosóval és ruhaszárító eszközzel van felszerelve,
- egy teakonyhával, ami tűzhellyel, hűtőszekrénnyel, kenyérpíróval, vízforralóval, előkészítő konyhalappal vagy asztallal van felszerelve,
- kettő személyi számítógéppel, melyek közül az egyik a Biztos Kezdet Gyerekház foglalkoztatottai, míg a másik a szülők rendelkezésére áll,
- konyhakert művelésére alkalmas területtel,
- babakocsi tárolására alkalmas fedett hellyel.

#### A játszósobában található:

- egy könnyen kialakítható, puha és könnyen tisztán tartható játszó-mászó felület;
- nyitott, gyermekek számára hozzáférhető magasságú polcoknak, és rajtuk elhelyezett játékok;
- könyves sarok polccal és alacsony ülőalkalmatossággal (párnák, kanapé, stb.);
- nyugodt pihenésre alkalmas pihenő hely (alvósarok könnyű matracokkal, takaróval).

#### Játékkészlet

A játékkészlet biztosításánál lényeges, hogy a játékeszközök megfeleljenek a kisgyermek életkori sajátosságainak, továbbá egészségügyi és pedagógiai szempontoknak is.

#### Egészségügyi szempontok:

- könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen,
- ne legyen balesetveszélyes, könnyen törhető, törött, apró elmeire szedhető,
- ne legyen hosszú zsinórja, hosszú esetleg hulló szőrű, ne legyen túl nehéz, ne legyenek éles sarkai,
- megfelelő méretű legyen, festéke ne oldódjon nyálban, ne pattogjon le, ne legyen alkalmas arra, hogy orrba, fülbe, garatba kerülhessen.

#### Pedagógiai szempontok:

- Minden tevékenységi formához legyenek megfelelő játékeszközök. (manipuláció, konstruálás, utánozó és szerepjáték, mozgásfejlesztés stb.)
- A játék színe, formája, nagysága keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését.
- Több fajta tevékenységhez legyen használható.
- A játék kivitelezése, legyen igényes, minőségénél a legfontosabb szempont, hogy megfeleljen a fokozott igénybevételnek!

- A játékok elhelyezése a gyermek számára önállóan elérhető nyitott játékpoliccon, tároló edényekben (vödör, kosár, stb.) a gyermekek életkorának megfelelően több azonos mennyiségre osztva történjen. A felügyeletet igénylő játékok a felnőtt által elérhető nyitott polcon, vagy szekrényben kerüljenek tárolásra.
- A játékeszközök mennyiségét a csoport létszáma, életkora határozza meg, de mindenképpen egyféle játékból több darab, vagy több egységnyi legyen.
- Fontos, hogy a játékok tartósak, biztonságosak és esztétikusak legyenek. A vásárlásnál a természetes anyagokat részesítjük előnyben.

Alapjátékok minden korcsoport számára:

- különböző méretű szegett játszókendők,
- babák,
- autók,
- labdák,
- képeskönyvek,
- építőjátékok,
- mozgásfejlesztők.

A Biztos Kezdet Gyerekházban levő játékaink a fenti szempontoknak minden téren megfelelnek.

### **Személyi feltételek**

A Napsugár Biztos Kezdet Gyerekházban két fő heti 40-40 órában van foglalkoztatva munkaviszony keretében.

A vezetői munkakörben foglalkoztatott személy szociálpedagógiai végzettséggel rendelkezik. A nem vezetői munkakörben alkalmazott személy (munkatárs) az EFOP-1.4.3-16 kódszámú „Biztos Kezdet Gyerekházak támogatása” című felhívásra benyújtott támogatás időpontjában, valamint az Szg. 2018. január 31-ig hatályban lévő 5/B. § (3) bekezdésében megjelölt középfokú végzettséggel rendelkezett. Nem rendelkezik azonban a jelen szakmai program megírása után 2018. február 1. napján hatályba lépő Szg. 2. számú melléklet II. Rész „I. Alapellátások” cím 2.1. pontjában a kisgyermeknevelő munkakörnél meghatározott képesítések valamelyikével.

### A Gyerekház vezető feladata:

- A Gyerekház nyitvatartási idejében jelen van és a Gyerekház munkatársának munkáját irányítja.
- Irányítja a családokkal való munkát, a heti team-megbeszéléseket, a Gyerekház dokumentációs tevékenységét, a gyerekek megfigyelésére és állapotfelmérésére vonatkozó tevékenységeket.
- A fejlesztő szakember által készített fejlesztési terveket ismeri, a házban folyó munkát annak megfelelően végzi, munkatársa(i) tevékenységét ennek megfelelően irányítja.
- Kapcsolatot tart a Gyerekház kötelező partnereivel: a védőnőkkel, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, az óvodával, bölcsődével stb.
- Vezeti a Gyerekház heti és havi rendszerességű team megbeszéléseit.
- Szaktudásával hozzájárul az általa vezetett Gyerekház tevékenységéhez.
- Mentորral együttműködve értékeli és fejleszti a Gyerekház tevékenységét.

- Részt vesz a kiemelt projekt által biztosított 120 órás Biztos Kezdet Gyerekház képzésen, illetve a Gyerekházak számára szervezett szakmai műhelyeken.

#### Gyerekház munkatárs feladatai:

- Felelős a ház és az udvar tisztaságáért, a gyerekek ellátásáért.
- Együttműködik a családok bevonásában és a velük való kapcsolattartásban.
- Részt vesz a kiemelt projekt által biztosított 120 órás Biztos Kezdet Gyerekház képzésen.
- Tízóraihoz való bevásárlás, segédkezés az elkészítésében.
- Segíti a Gyerekház vezető munkáját.

### **III.3. Más intézményekkel való együttműködés módja**

A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A Gyerekház céljai megvalósulásának elengedhetetlen előfeltétele a program szolgáltatásainak a meglévő intézményrendszerekkel és más szolgáltatókkal történő összehangolása. A családok, helyi közösségek komplex támogatása csak együttműködő formában hatékony. A társszakmák egymást erősíthetik az együttműködéssel, erőiket megsokszorozza a partnerség.

#### Partnereink:

- Biharnagybajom Községi Önkormányzat Képviselő-testület tagjai, bizottságai,
- Biharnagybajomi Polgármesteri Hivatal jegyzője és munkatársai,
- Tamasz Szociális Alapszolgáltatási Központ Család- és Gyermekjóléti szolgálat munkatársai,
- Házi orvosok,
- Nevelési tanácsadó munkatársai,
- Óvodapedagógusok,
- Bölcsőde munkatársai,
- Pedagógiai szakszolgálat munkatársai,
- Pszichológus,
- Védőnők,
- Iskola pedagógusai,
- Helyi civil szervezetek,
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A településen elérhető szolgáltatások közül a 0-3 éves korosztályt a Védőnői Szolgálat érinti. 2 védőnő dolgozik a településen, akik a Biztos Kezdet Gyerekházban is rendszeresen jelen lesznek. Ez a jelenlét kétoldalú kapcsolattartást tesz lehetővé. Egyrészt a kisgyermekes szülők kötetlenebb formában, nyugodt körülmények között tudnak tanácsot kérni. Másrészt a védőnők szakmai munkája szempontjából is előnyös, hogy a 0-3 éves gyerekek fejlettségi szintjét, viselkedését olyan tevékenységek közben és helyzetekben is meg tudják figyelni, amelyre sem a családlátogatás, sem a védőnői fogadóóra során nincs lehetőség. (Társas

kapcsolat, mozgáskoordináció, higiénés szokások stb.) A várandósok gyermek fogadására való felkészítésére is bővülnek a lehetőségek.

A Bölcsőde szintén ezt a korosztályt érinti. A bölcsődei ellátásra a jelenleginél jóval nagyobb az igény. Ezt az igényt elégítheti ki a BKGY, a két intézmény/szolgáltatás nem konkurenciája egymásnak, hanem teljesebbé teszik a szolgáltatási palettát. Az Óvoda, mint a BKGY-ból kikerülő gyermekek fogadó intézménye a zökkenőmentesebb beilleszkedést, a későbbi sikeresebb iskolai teljesítményt is tapasztalhat.

A Család- és Gyermekjóléti szolgálat szempontjából fontos, hogy a BKGY a jelzőrendszer tagja lesz, így az oda járó családok körében felmerülő problémák nagyobb biztonsággal kerülnek feltárára. Mivel lehetőség van a nagyobb testvérek számára is programok, foglalkozások szervezésére, ezért az általános iskola is profitál a Gyerekház jelenlétéből.

#### **IV. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTAMA, MÓDJA, A BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI, KÖRE, RENDSZERESSÉGE, GONDOZÁSI, NEVELÉSI, FEJLESZTÉSI FELADATOK JELLEGE ANNAK TARTALMA ÉS MÓDJA**

##### **A Biztos Kezdet Gyerekház program alapszolgáltatásai:**

A testileg egészségesen született gyermekek fejlődését alapvetően két tényező befolyásolhatja negatívan:

- a nem megfelelő érzelmi, nevelési légkör (például elhanyagolás, türelmetlenség, gondozási ismertek hiánya), valamint
- a család anyagi, szocio-kulturális körülményei által kiváltott, tárgyi, objektív ingerszegény környezet (pl. nem megfelelő mozgástér, játékok hiánya, stb.)

Mindkét tényező időben és hatékony módon történő felismerését negatívan befolyásolhatja, ha az adott helyszínen a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai kevésbé, vagy egyáltalán nincsenek jelen valamilyen oknál fogva, de a család és a szolgáltató részéről is lehetnek felismerést gátló akadályok.

A Biztos Kezdet Gyerekházakba rendszeresen, a család és a szolgáltatást nyújtó számára is tervezhető módon kell lehetőséget teremteni a hiányzó szolgáltatások (szolgáltatás elemek) gyakorlati megvalósítására (például: védőnői munka, babamasszázs, mozgásos, nyelvi, zenés játékok).

##### 1. A gyermekek fejlődését közvetlenül támogató szolgáltatások

###### a) Gyerekekkel való rendszeres foglalkozás lehetőségének biztosítása a szülő bevonásával

A Biztos Kezdet program keretében a Gyerekház rendszeres foglalkozásokat kínál a gyermekek számára. Ezek célja, a gyermek fejlettségéhez igazodó, a fejlődésüket elősegítő emberi és tárgyi környezet folyamatos biztosítása. Éppen ezért a Gyerekház minden hétköznap délelőtt 7.30 és 13.30 óra között nyitva áll. A rendszeres foglalkozások célját három csatornán keresztül kívánják elérni:

- A gyermek képességeinek kibontakoztatása.
- A szülő-gyermek kapcsolat erősítése a szülő bevonásával a gyermek játéktevékenységébe.

- A szülő bátorítása saját és a gyermeke jövőképeinek változtatásával kapcsolatos kérdésekben.
- b) Gyermekek fejlődésének nyomon követése és fejlődésük (állapotuk) felmérése  
 A gyermekek fejlődésének nyomon követése céljából a Biztos Kezdet Gyerekház vezetője és munkatársa félévente értékeli a gyermekek fejlettségét. A vizsgálat eredményeit rögzítik és az eredményeket a szülőkkel megbeszélik. Amennyiben a nyomon követés eredménye valamilyen problémát feltételez, akkor felveszik a kapcsolatot a védőnővel, fejlesztő-, ill. gyógypedagógussal.
- c) Gyermekek fejlődési elmaradásának, zavarainak szűrése  
 A Biztos Kezdet Gyerekházakban foglalkoztatott munkatársak folyamatosan együttműködnek a területileg illetékes védőnővel. Az együttműködés célja, hogy a Gyerekházba bekerült gyermekek esetében a fejlődési zavarok és eltérések kiszűrhetőek legyenek, és a szűrővizsgálat felvétele megtörténjen. A szülők tájékoztatást kapnak az egyes szűrővizsgálatok menetéről, jellegéről. A Gyerekházba bekerült gyermekekről állandó és naprakész nyilvántartást vezetnek, a szűrések ütemezésében a védőnő munkáját is segítik. A védőnő tapasztalatait a Gyerekház saját dokumentációs rendszerében rögzítik.
- d) Azonosított fejlődési zavar, elmaradás, vagy annak gyanúja esetén a gyermek fejlesztő szakemberhez történő eljuttatása, és a kezelés nyomon követése  
 A szűrővizsgálat, és az állapotfelmérés eredményeként kiszűrt gyermekeknek segítenek eljutni a szakvizsgálatra. A védőnővel együttműködve biztosítják, hogy a gyermek problémájának megfelelő szakvizsgálat megtörténjen és ennek alapján a gyermek számára fejlesztési/terápiás terv készüljön. A vizsgálat eredményeit dokumentálják. A kezelést nyomon követik, és a javasolt terápiát/fejlesztést beépítik a gyermek foglalkozási tervébe. Ezen kívül egy listát is összeállítanak a területileg illetékes vizsgáló intézmények elérhetőségéről. Ezt a listát a dokumentációs rendszerben rögzítik.
- e) Rendszeres team-megbeszélések folytatása  
 Heti team megbeszéléseket tartanak a Gyerekház munkatársak részvételével. A megbeszélésen összefoglalják a hét során tapasztaltakat, elemzik és értékelik azokat, valamint átbeszélik és meghatározzák a következő hét feladatait, az egyes tevékenységeket. Ezen kívül pedig megvitatják a gyermekkel kapcsolatos kérdéseket. A megbeszélésről jegyzőkönyv készül, a folyamatos dokumentáció biztosított. Havonta egyszer kibővített team-megbeszéléseket tartanak. Ennek résztvevői a Gyerekház munkatársak, védőnők, szociális intézmény munkatársai, és a kötelező külső partnerek is meghívásra kerülnek.  
 A megbeszélés során áttekintik, hogy hogyan haladnak, hogyan működnek a szakmai együttműködések. Negyedévente áttekintik az indikátorok állását, azok teljesülését. Évente egyszer áttekintik minden gyermek fejlődését. Az ülésekről emlékeztetőt készítenek, és a visszajelzéseket, visszacsatolásokat feldolgozzák és beépítik, így biztosítva a Gyerekházak folyamatos fejlődését.

## 2. A szülőkre, családra irányuló szolgáltatások

A szülőkre irányuló szolgáltatások során olyan partneri kapcsolat kialakítása a cél, amely lehetőséget ad

- a szülők nevelési kompetenciáinak bővítésére, formálására, valamint
- a felnőttek egyéni jólétének, jövőképeinek pozitívabb irányú befolyásolására (például:

kreatív szabadidős elfoglaltságok lehetőségének megteremtése, munkaképessé válásban való segítség, egészségneveléssel összefüggő tevékenységek, háztartási, gazdálkodási ismeretek.)

A hátrányos helyzetű családok megszólítása és a közös munkába való bevonása érdekében a Gyerekház dagozóinak rendszeresen kell családlátogatásokat szervezniük, először lehetőleg még a kisbaba születése előtt. A kölcsönös, személyes kapcsolat kialakítása a cél, például a vendégvárás-vendégfogadás dinamikájának kialakításával. Fontos, hogy a Gyerekház dolgozói, vagy segítői között legyen olyan személy, aki a célcsoport tagja, aki közvetítője lehet a személyes kapcsolatok alakításának.

- Személyiség- és kompetenciafejlesztő programok, foglalkozások gyermekek és szüleik számára (pl. háztartási munkák, főzési, táplálkozási ismeretek, pénzkezelési, háztáji, állattartási, kertművelési ismeretek, személyi és higiénés ismeretek és családtervezés támogatása, stb).
- Devianciák megelőzését szolgáló programok szülők számára (pl. egészség-megőrzés, bűnmegelőzés).
- A gyerek és a szülő együttjátzását támogató programok.
- A korszerű gyermeknevelési alapelvek folyamatos és tudatos közvetítése a szülők felé. A korszerű gyermeknevelési alapelveket folyamatosan és tudatosan közvetítik a szülők felé a gyermekekkel való foglalkozások során. Cél az, hogy elérjék a szülők pozitív, a gyermek fejlődését elősegítő interakcióinak megerősítését. A Gyerekházban olyan szülő-gyermek játszócsoportokat is szerveznek, ahol a szülőknek lehetőségük van megfigyelni egymás viselkedését, ezáltal használva fel a tapasztalati tanulás előnyeit.
- Ismeretterjesztő anyagok készítése és terjesztése.  
A szülőket érintő, gyermekneveléssel, támogatásokkal stb. kapcsolatos anyagok, dokumentumok összegyűjtése, rendelkezésükre bocsátása feladata a Gyerekháznak. Mivel a Gyerekház célcsoportjába tartozó gyermekek szüleinek nagy része nem rendelkezik részletes ismeretekkel, sokan a tájékozódás lehetőségeit sem ismerik, ez a szolgáltatás ebben segítséget tud nyújtani.
- Szülésre, gyermek fogadására felkészülés.  
A Gyerekház a szülőkkel való spontán beszélgetések folyamán szerepet vállal a tudatos gyermekvállalás kérdéseinek felvetésében is (a szülésre, illetve a gyermek fogadására való felkészítés alapvetően védőnői kompetencia). Krízisterhesség esetén a Gyerekházak a jelzőrendszer részeként együttműködnek a védőnővel és a családgondozókkal.
- Gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetések biztosítása.  
A Gyerekházban folyamatosan biztosítanak a gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetéseket. A beszélgetések témái: a gyermeknevelési/gondozási kérdések, apák szerepe, párkapcsolat hatása, gyermeki viselkedés/egészségi állapotváltozások stb. Rendszeressége rugalmas, a felmerülő problémás helyzetek függvénye, eleinte havi minimum egy alkalom szervezése tervezett.
- Egyéni beszélgetések a szülőkkel a gyermeknevelésről és gondozásról, a gyermekkel felmerülő problémákról, a gyermek fejlődését veszélyeztető bármilyen kockázat (szülő, család, környezet) jelzése és visszajelzés kérése.  
A szülőkkel folytatott beszélgetések során a Gyerekházak munkatársai folyamatosan szem előtt tartják, és hangsúlyozzák a Biztos Kezdet alapelveket, vagyis hogy fontos a gyermekek és szülők egymáshoz való pozitív viszonya, hozzáállása, és az adott

közösségen belüli egymásért való közös felelősség is. A szülői beszélgetés több apropóból, illetve formában is történhet:

Az első beszélgetés alkalmával az alapvető cél az információgyűjtés a gyermekről és a családról. A rendszeresen járó szülők esetében feltérképezik az egyéni szükségleteiket. Ezek után már kötetlen formában van lehetőség a mindennapi beszélgetésekre gyermeknevelési kérdésekben. A szülők a gyermekek állapotáról, az állapotfelmérések eredményéről folyamatos tájékoztatást, visszajelzéseket kapnak. Az állapotfelmérés, és vizsgálatok során feltárt esetleges fejlődési problémák kommunikációjához, szülővel való közléséhez a fejlődési szakember minden esetben bevonásra kerül.

A különös figyelmet igénylő eseteknél: fiatalos, értelmileg sérült, érzelmileg labilis, tartósan beteg szülők esetében a Gyerekházak dolgozói különös figyelmet fordítanak arra, hogy az adott élethelyzetre vonatkozó ismereteikkel és tudásukkal támogatni tudják a kompetens szülői szerep kialakulását, megerősödését. A jelzőrendszer részeként, ha bármelyik dolgozó veszélyeztetettséget észlel egy gyermek esetében, olyan kockázatot, mely a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező (szülő, család, környezet), akkor a Gyerekház értesíti a védőnőt és/vagy az illetékes gyermekjóléti szolgálatot.

- A gyermek otthonának felkeresése a gyermek és környezete megismerése céljából. A szülők bevonása elengedhetetlenül fontos, a program egyik alappillére. Éppen ezért a Gyerekházak munkatársai (együttműködésben a védőnővel és a gyermekjóléti szolgálat munkatársával) felkeresik otthonukban a rendszeresen járó gyerekek szüleit. Az otthoni környezet megismerése fontos információkkal szolgál a gyermek képességgondozási folyamatának megtervezésekor. Abban az esetben, ha egy korábban rendszeresen járó gyermek kikerül a látókörünkől, akkor a Gyerekházak munkatársai felkeresik a családot, azzal a céllal, hogy érdeklődjön a gyermekről.
- A hátrányos helyzetű (köztük roma) családok fokozott bevonása. A Biztos Kezdet program (célzottságából adódóan) sokszor érint meg úgynevezett „sokproblémás” családokat. Ezekben az esetekben azok a problémák összeadódva (sokszor összeszoródva) állnak fenn, amik hátrányos, sokszor kilátástalan helyzetbe sodorják a családokat (munkanélküliség, szenvedélybetegség, anyagi nehézségek, tanulási problémák, tartósan vagy szenvedélybeteg, vagy fogyatékos a családban stb.). Ilyen esetekben a gyerekházak dolgozói a család és önmaguk számára is kérhetnek speciális szakembertől segítséget.
- A szülők megerősítése szülői-, általános állampolgári - és munkavállalói szerepeikben. A Biztos Kezdet programok segítségével a szülőket motiválni, ösztönözni szeretnék a képzéseken való részvételre, az újbóli munkavállalásra. A szülők ilyen irányú törekvéseit az ebben segíteni tudó partnerek érzékenyítésével, bevonásával, szolgáltatásainak kihasználásával szeretnék támogatni:  
Kiemelt figyelmet fordítanak az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező szülőkre, az ő képzésükre, hogy a piaci igényeknek megfelelő képzettséget szerezhessenek, hogy ezzel is javuljanak a munkaerő-piaci reintegrációs esélyeik. A Gyerekházak az egyént vagy közösséget sértő, diszkrimináló helyzetek elkerülését, kezelését cselekvő viselkedésformák támogatásával kívánják elősegíteni. A szülőkkel való kapcsolattartás, a folyamatos visszacsatolás nem csak a szülők számára, de a Gyerekház működése szempontjából is kiemelkedően fontos: a szülők innovatív javaslatait igyekeznek beépíteni a Gyerekház működési rendszerébe, hogy ez által is még személyre szabottabb, a helyi igényekre épülő szolgáltatásokat tudjanak kialakítani és nyújtani számukra. A programok során célként fogalmazódik meg az önkéntesek-egyetemisták, civil szervezetek stb. bevonása.

- A kisgyermek testvéreivel való foglalkozás, pl. a gyermeket esetenként a Gyerekházba kísérő nagyobb testvért is be lehet vonni a Gyerekház programjaiba, de szükség esetén számukra külön programok is szervezhetők (pl. a Gyerekházba a kistestvért gyakran elkísérő serdülő lányok motiválása a továbbtanulásra, felkészítésük a felelős szülővé válásra).

A kisgyermek testvéreivel való foglalkozás két szinten történik. A már iskolába nem járó, esetleg iskolából kimaradó tizenéves korosztályba tartozók, elsősorban lányok számára is szervezünk programokat, amelyek lehetnek felvilágosító jellegűek, tanulásra, továbbtanulásra, iskola befejezésére, végzettség megszerzésére, szakmaszerzésre ösztönzőek. A még általános iskolába járó nagyobb testvérek számára elsősorban iskolai szünetekben tervez programokat a Gyerekház.

- Mosás, tisztálkodási lehetőség biztosítása.  
A Biztos Kezdet program kiemelten kezeli a támogatott gyerekek, családok jóllétének biztosítását. Ennek keretében a Gyerekház mosási, tisztálkodási lehetőséget teremt, ill. ezek használatára tapintatosan biztatja a szülőket. A Gyerekház munkatársak szükség szerint délelőtt vagy délután is biztosítják ezen szolgáltatások igénybevételének lehetőségét, rugalmasan alkalmazkodva az egyéni szükségletekhez. A szolgáltatás megszervezése igen nagy empátiát egyúttal körültekintést és logisztikát igényel a Gyerekház munkatársak, de alkalmazkodást a szülők részéről is. Meg kell érteniük, hogy a Gyerekházba ők és gyermekeik tisztán, rendezetten járhatnak, ennek eléréséhez segítséget kérhetnek. (pl. lehetőség esti tisztálkodásra, amikor üres a Gyerekház, és nem kell szégyenérzettel küzdeniük mások előtt, a mosás nem mosást jelent, és a Gyerekház munkatársai által kidolgozott mosási rendszert be kell tartani, stb.)

- A gyerekek számára a foglalkozások idején a korosztályuknak megfelelő étkezés (tízórai) biztosítása a délelőtti nyitva tartás idején,

A Gyerekház alapfeladata a mindennapi tízórai biztosítása, az egészséges táplálkozás ösztönzése. Kötelezően a Gyerekház csak teakonyhát biztosít. Az étkeztetés alapvetően a délelőtti tízóraitra vonatkozik. A tízórai lehet szendvics, gyümölcs, tejtermék, bébiétel a gyermek életkorának megfelelően. A Gyerekház a gyermek egészséges táplálkozásának érdekében – lehetőleg a védőnő bevonásával - támogatja az anyát abban, hogy minél tovább szoptassa gyermekét.

- A közös étkezések szervezésének célja:
  - az étkezésre vonatkozó helyes szokások alakítása, kézmosás, asztalnál étkezés, szociális és kommunikációs fejlődés támogatása, nyelvi fejlesztés társas helyzetben,
  - a táplálék minőségének megválasztásában való ösztönzés, pl. zöldségek, gyümölcsök fogyasztásának rendszeresítése,
  - az egészséges táplálkozásra való nevelés,
  - konyhai műveletek bevezetése, tanítása, pl. közös főzés, otthoni tartósítás, befőzés stb.
  - az étkezések lebonyolításába (az étrend megtervezése, beszerzések, előkészítés, rendrakás) a szülők aktív bevonása.

Fontos, hogy ne csak készételek szerepeljenek az „étlapon”. A közös étkezések generálhatják a Gyerekház konyhakertjében való gazdálkodást, ahol sok egészséges alapanyag megtermelhető.

- Egészséges táplálkozás ösztönzése információ és minta nyújtásával.  
Az ételeknél figyelnek arra, hogy ösztönzőleg hassanak az egészséges táplálkozás népszerűsítésére.

Az egészséges táplálkozás ösztönzése érdekében szerzett programok között kiemelt szerepet szánunk a táplálkozási szakemberek bevonása mellett a többgenerációs ismeretátadásnak. Nagyszülők, idősebb korosztályba tartozók közös főzés, tartósítás,



kiskertművelés során taníthatják a fiatal édesanyákat a háztartás vezetésre, takarékos háztartás-gazdálkodásra, önellátás módjaira, a család egészséges, olcsó és tápláló ételmezésére. Ezek a klubszerű alkalmak mindkét fél számára hasznosak, hiszen az anyukák átvehetik szüleik, nagyszüleik tapasztalatait, az idősek pedig közösségben lehetnek, érezhetik, hogy szükség van a tudásukra, évtizedek során felhalmozott ismereteikre.

- A korszerű gyermeknevelési alapelvek folyamatos és tudatos közvetítése a szülőknek, gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetések biztosítása.  
A Gyerekházban folyamatosan biztosítanak a gyermeknevelési kérdésekkel kapcsolatos csoportos szülői beszélgetéseket. A beszélgetések témái: a gyermeknevelési/gondozási kérdések, apák szerepe, párkapcsolat hatása, gyermeki viselkedés/egészségi állapotváltozások stb. Rendszeressége rugalmas, a felmerülő problémás helyzetek függvénye, eleinte havi minimum egy alkalom szervezése tervezett.
- Az eltérő fejlődésű gyerekek számára szakemberhez való hozzáférés, képzés, konzultációs lehetőség biztosítása.  
A településen nincs olyan szakember, aki az eltérő fejlődésű gyerekek és családjaik számára segítséget nyújtson, a gyerek fejlődésének esetleges zavarait minél korábbi életkorban észlelje. A Gyerekházban ezért megteremtjük a lehetőséget korai fejlesztő szakemberek bevonására, akik a védőnő, családgondozó, BKGY munkatársak észlelése, vagy a család jelzése esetén el tudja végezni a kisgyermek szűrését fejlődési rendellenesség gyanúja esetén. Ha a gyanú igazolódik, és a Gyerekház alkalmas és elegendő a fejlesztéshez, biztosítjuk a fejlesztő foglalkozásokat. Amennyiben szakember, szakintézmény bevonása szükséges, segítjük a gyermek szakellátásba jutását. (Megfelelő szakember keresése, konzultáció szervezése, utazás segítése pl. önkormányzati vagy egészségpénztári támogatási lehetőségre való figyelemfelhívással.)
- Várandósok felkészítése a gyermek fogadására,  
A védőnő, mint állandó együttműködő partner kapcsolatban áll a település összes várandós kismamájával. Vele együttműködve kívánák bevonni a várandósokat a Gyerekház programjaiba, ahol szülész-nőgyógyász orvosoktól, szakképzett egészségügyi szakemberektől kaphatnak személyre szóló segítséget a terhesség különböző szakaszait illetően, a szülésre való felkészülésben a csecsemőgondozásban és gyermeknevelésben. Emellett közösségi színteret is biztosítanak, ahol találkozhatnak egymással, beszélgethetnek, megoszthatják problémáikat, fejlődhet személyiségük, egy kellemes, barátságos közegben. Nem titkolt szándékuk, hogy a kismamák megszokják és megszeressék a Gyerekházat, és a baba megszületése után rendszeres látogatóik legyenek.
- A legrosszabb helyzetű családok fokozott bevonása érdekében célzott tevékenységek megvalósítása saját megvalósítókkal vagy külső szakember bevonásával pl. (terápiás szakember, pszichológus).  
A Biztos Kezdet program (célzottságából adódóan) sokszor érint meg úgynevezett „sokproblémás” családokat. Ezekben az esetekben azok a problémák összeadódva (sokszor összeszoródva) állnak fenn, amik hátrányos, sokszor kilátástalan helyzetbe sodorják a családokat (munkanélküliség, szenvedélybetegség, anyagi nehézségek, tanulási problémák, tartósan vagy szenvedélybeteg, vagy fogyatékos a családban stb.). Ilyen esetekben a gyerekház dolgozók a család és önmaguk számára is kérhetnek speciális szakembertől segítséget.

A Biztos Kezdet Gyerekház rendszeres konkrét programjai:

- Heti egy alkalommal szülői beszélgetést tartása, melyeknek témáit mindig közösen választják ki a szülőkkel. Törekedni kell arra, hogy a különböző témák a legtöbb szülő érdeklődési körének megfeleljenek. A témák előzőleg mindig megbeszélésre kerülnek, melyek elősegítik az időben való felkészülést a gyerekház dolgozók vagy a szakemberek számára. Cél, hogy a szülők minél tájékozottabbak legyenek, ezáltal ők is hatékonyabban, akár segítség nélkül is tudják ügyeiket intézni, illetve gyermekeiket nevelni. Gyakori tapasztalat, hogy a szülők nem tudják problémájuk megjelenése esetén, hogy hova, kihez fordulhatnak segítségért, nem ismerik az intézmények szerepét, az ellátási formákat, az igényelhető támogatási formákat, ezért tervben van gyerekjóléti, családsegítő szolgálat, munkaügyi központ, önkormányzat, külön szociális iroda munkatársainak meghívása.
- Heti egy alkalommal főzőklub, melynek célja a közösséghez tartozás élményén túl a családi hangulat, a különböző alapanyagok, ételek megismerése, elkészítése, melyek ismeretében számos hasznos ötlettel, tippel lesznek a résztvevők gazdagabbak, pl. hogyan spórolhatunk időt és pénzt a konyhánkban. Fontos az egészséges táplálkozás hangsúlyozása, mely által a család étrendje is változatosabbá és egészségesebbé válhat. Ételreceptek összegyűjtése, cseréje, receptgyűjtemény összeállítása is a tervek között szerepel
- Személyiségfejlesztés, kompetenciafejlesztés, internethasználat megismertetését célzó klubszerű foglalkozások, heti/kétheti rendszerességgel.

### 3. A társszakmák közötti együttműködést segítő szolgáltatások

#### Kapcsolattartás biztosítása a szakemberekkel

A Gyerekház céljai megvalósulásának elengedhetetlen előfeltétele a program szolgáltatásainak a meglévő intézményrendszerekkel és más szolgáltatókkal történő összehangolása. A Gyerekházak munkájának megtervezése során, ezért érdemes nagy figyelmet fordítani a szakmailag összehangolt munka megteremtésére.

A családok, helyi közösségek komplex támogatása csak együttműködő formában hatékony. A társszakmáknak fel kell ismerniük, hogy egymást erősíthetik az együttműködéssel, erőiket megsokszorozhatja a partnerség.

A Biztos Kezdet programok munkatársai aktív együttműködést alakítanak ki és tartanak fenn lehetőség szerint minden, az adott településen a 0-3 éves gyermekekkel, ill. családjaikkal dolgozó szakemberrel (elsősorban a védőnőkkel, gyermekorvosokkal, szociális munkásokkal, gyermekjóléti és családsegítő szakemberekkel, óvónőkkel, gyógypedagógusokkal, pedagógusokkal).

A kapcsolat kialakítása és fenntartása érdekében az alábbi tevékenységeket végeznek:

- A fent említett szakemberek a havi rendszerességgel (a kibővített team ülésen) találkoznak, ahol a megbeszélnek az egyes gyermekekkel végzett közös munkát (feladatokat, eredményeket, tapasztalatokat stb.)
- A szakemberek számára elérhetővé teszi a kiemelt program által kidolgozott szakmai-módszertani anyagokat, és felhívja a figyelmüket a meghirdetett Biztos Kezdet képzésekre; informálja őket a Biztos Kezdet alapelvekről, a gyermek program által kiemelkedő jelentőségűnek tartott szükségleteiről és a kapcsolódó szenzitív ügyekről (pl. adatvédelem).
- A Gyerekház vezető gondoskodik az óvodákkal való együttműködésről a sikeres óvodakezdés, valamint a gyermekek utánkövetése érdekében.

### Esetmegbeszélések összehívása

Krízis esetén vagy a Gyerekház dolgozói vagy a jelzőrendszer tagjai kérik az esetmegbeszélést. A Gyerekház helyet biztosít az esemény megvalósulásához, vagy segítséget ad a lebonyolítás megszervezéséhez. A szülők és érdekeltek megjelenését segíti, támogatja.

A Gyerekház napi szintű kapcsolatot tart a Védőnői Szolgálattal, akik heti rendszerességgel látogatják a házba járó gyerekeket. A látogatás lehetőséget nyújt arra, hogy a családokkal egy kötetlenebb környezetben találkozhatnak, s a gyermekeket így tudják megfigyelni. Ezen alkalmakkor lehetőség nyílik a tanácsadásra, s a közös beszélgetésekre. Többen igénylik a védőnővel való négy szemközti beszélgetést, melyet minden esetben biztosítunk. A védőnői látogatások alkalmával gyerekneveléssel, gondozással, ápolással, gyermekbetegségekkel kapcsolatos fórumot is tartanak, melyen a szülők aktívan vesznek részt, s cserélnek egymás közt tapasztalatokat.

A védőnők aktívan vesznek részt a családok bevonásában, közös családlátogatásra is sor kerül.

A család- és gyermekjóléti szolgálattal is folyamatos kapcsolatot ápol. A családgondozó rész vesz a heti team megbeszéléseken, de a gyerekház vezetője is kérhet személyesen segítséget a gyermekjóléti szolgálattól, hogy közösen próbáljanak megoldást találni a tudomásukra jutott családi, családon belüli problémákra.

A gyerekházban tervezett szakmai napokon meghívottként részt vesz a Támasz Szociális Alapszolgáltató Központ család- és gyermekjóléti szolgálatának vezetője és a településen dolgozó családgondozók. A Gyerekház vezetője is részt kíván venni a jelzőrendszer tagjainak tartott azon fórumokon, megbeszéléseken, melyek a település családjait érinthetik, vagy amelyeken tájékoztatást, információt kaphatnak az esetleges törvényi változásokról.

Az óvodával való kapcsolat: a Gyerekház családjai elsősorban az ünnepkörökhöz kapcsolódóan találkozhatnak az óvodásokkal, kölcsönös látogatások, foglalkozások, programok során. Pl. karácsonykor ünnepi műsort adnak az óvisok a Gyerekházban, a Gyerekház családok az óvoda szervezésében megrendezésre kerülő Gyereknapon vesznek részt, közös kézműves foglalkozást tartanak a BKGY-ba ellátogató gyerekeknek.

### Részvétel a gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszerben

A Gyermekvédelmi jelzőrendszer fent már említett egyéb tagjaival is (házi orvosi szolgálat, közoktatási intézmény, rendőrség, ügyészség, stb) jó kapcsolatot ápol, akikkel havonta egyszer a jelzőrendszeri tagok megbeszélésén találkozhatnak, tapasztalatokat cserélhetnek, probléma esetén segítségért tudnak egymáshoz fordulni. A BKGY időnként, vagy ha szükséges, rendszeresen helyet is biztosíthat a jelzőrendszeri tagok megbeszélésének.

A Biztos Kezdet program munkatársai aktív partneri kapcsolatot létesítenek és tartanak fenn lehetőség szerint minden, az adott településen a 0-3 éves gyermekekkel, ill. családjaikkal dolgozó szakemberrel (kiemelten a védőnő, gyermekorvos, óvónő, gyógypedagógus).

Ennek keretében:

- a Gyerekház vezetője a fent említett szakembereket a havi rendszerességű kibővített team ülésre meghívja, ahol a megbeszélések az egyes gyermekekkel végzett közös munka köré szerveződnek;
- a Gyerekház vezetője a szakemberek számára elérhetővé teszi a Biztos Kezdet programhoz kapcsolódó szakmai-módszertani anyagokat, és felhívja a figyelmüket a meghirdetett Biztos Kezdet képzésekre; informálja őket a Biztos Kezdet alapelvekről, a gyermek program által kiemelkedő jelentőségűnek tartott szükségleteiről és a kapcsolódó szenzitív ügyekről (pl. adatvédelem);

- a Gyerekház vezetője gondoskodik az óvodával való együttműködésről a sikeres óvodakezds, valamint a gyermekek utánkövetése érdekében.

#### Együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint család- és gyermekjóléti központtal

A munkatársak aktív partneri kapcsolatot létesítenek és tartanak fenn a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint család- és gyermekjóléti központ munkatársaival.

Krízis esetén vagy a gyerekház dolgozói vagy a jelzőrendszer egyéb tagjai kéri az esetmegbeszélést. A gyerekház helyet biztosíthat az esemény megvalósulásához, vagy segítséget ad a lebonyolítás megszervezéséhez. A szülők és érdekeltek megjelenését segíti, támogatja.

A szakembereket meghívja a havonta egyszer kötelező „kibővített team-megbeszélésre”.

#### 4. A helyi közösségre irányuló szolgáltatások

A Gyerekház dolgozói módszeresen ismerjék meg a helyi informális, formális társadalmi folyamatokat és maximálisan támaszkodjanak rá (például: helyi szokások, helyi és országos vagy nemzeti ünnepek.) Természetesen ez nem csak adaptivitást, hanem közösségformálást is jelent.

A Gyerekházak kapcsolódjanak a települési rendezvényekhez, programokhoz, a helyi intézményekhez, civil szervezetekhez, nemzetiségi önkormányzatokhoz és szaktudásukkal, ügyességükkel gazdagítsák a helyi közösség életét. Úgy is felkelthető az érdeklődés, ha „megmutatják magukat”: mit és hogyan csinálnak és gondolnak.

A bevonandó családok számára nélkülözhetetlen, hogy a folyamatos odafigyelésükről, törődésükről biztosítsák őket, tapasztalati szinten is. Ebből a folyamatból alakul ki az egyre aktívabb önálló kezdeményezés, és tevékenység megvalósítás.

A különböző generációk párhuzamos megszólítása szintén pozitív hatású, az egyéni és közösségi szinteken egyaránt. Azaz a Gyerekház tevékenységébe érdemes bevonni azokat a generációkat is, amelyek közvetlenül nem érintettek a ház alaptevékenységében (például: sokféle élettapasztalattal rendelkező idősök, a gyereknevelésben, családalapításban még nem érintett ifjúsági korosztály, a Gyerekházba járó gyermekek nagyobb testvérei.)

A helyben élő, különböző méretű és összetételű közösségek közötti kohéziót növeli, ha például egy gyermek, vagy a szülő születésnapjának megünneplésének teret, lehetőséget adnak a Gyerekházban.

A Gyerekházak, működésük során elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek, családok bevonására koncentrálnak. Azonban a „jó működés” szimbóluma, ha a Gyerekházakba járó családok szocio-kulturális rétegződése, hasonló, mint az adott települési környezet társadalmi rétegződése.

#### Helyi döntéshozók és fenntartó folyamatos informálása a Gyerekház működéséről

A Gyerekház vezetője a képviselő-testület által igényelt gyakorisággal, de legalább évente egyszer meghívást kap testületi ülésre, és ott beszámoló előadás tart. A képviselő-testület tagjai a Gyerekházba folyamatosan látogathatnak, így pontos képet kaphatnak az ott folyó munkáról. A Gyerekház vezető és a polgármester, jegyző kapcsolattartása folyamatos, az általuk igényelt gyakoriságú.

#### Közösség életében való részvétel, közösségi rendezvények szervezése

A szülők és a Gyerekház munkatársai közösen szervezett ünnepeken, családi napokon, kötetlen együttléteken keresztül erősítik kapcsolatukat. A település lakosságát folyamatos tájékoztatják a Gyerekház működéséről, a nyitva tartásról, az egyes programokról. A település

0-3 év közötti gyerekeinek és szüleinek elérésében nagy szerepet kapnak a szakemberek (védőnők, szociális és gyermekjóléti szakemberek, házi orvosok). Ők nap, mint nap kapcsolatban vannak a célcsoporttal, már kialakított kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, így egy hídként, összekötő kapocsként szolgálhatnak kezdetben a szülők/gyereke és a Gyerekházak között.

Közösségi rendezvények, programok szakmai célja, hogy a gyerekházba járó, illetve a helyi közösségeket segítse egészségügyi, jóléti és szabadidős szükségleteinek kielégítésében. E mellett fontos kiemelni, hogy a közösségnek fontos szerepe van az egyén szocializációjában és fontos szerepet játszik az ember egész életében. Ezért is tartják fontosnak, hogy már egészen kis korban megtapasztalja a kisgyermek a „közös, együtt” érzését, fogalmát.

Évente egy, ún. kitelepülős programot szerveznek, a település falunapjához, vagy más egész települést bevonó nagy programjához kapcsolódva, hogy valamennyi lakosa csatlakozhasson hozzá.

#### Kapcsolódás az adott településen, illetve mikrotérségben/járásban elérhető fejlesztési forrásokhoz

Biharnagybajom a Püspökladányi járáshoz tartozik, ahol nem indul integrált gyerekesély program. A település több TOP-os pályázatot nyújtott be, amely közvetlenül nem érinti a szolgáltatást. Közvetett módon a családok jól-létéhez azonban hozzájárulnak ezek a tervezett fejlesztések.

## **V. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA**

Igénybevétel feltétele, hogy a család Biharnagybajom közigazgatási területén éljen. A Gyerekházat 0-5 éves korú, intézménybe nem járó gyermek és szülője, vagy nagykorú kísérője látogathatja. A megjelenés önkéntes. A családok a Biztos Kezdet Gyerekház minden programját, szolgáltatását térítésmentesen vehetik igénybe.

A biztos kezdet gyerekház nyújtotta szolgáltatás rendszeres igénybe vevőjének számít az a 0-3 éves korú gyermek, aki szülőjével az adott hónap nyitvatartási napjainak legalább negyven százalékában látogatja a biztos kezdet gyerekházat.

A biztos kezdet gyerekház nyújtotta szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek legalább felének rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek kell lennie, azzal, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek legalább felének egyúttal hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek is kell minősülnie.

A biztos kezdet gyerekház nyújtotta szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek létszámának havi átlagban el kell érnie az öt főt.

A biztos kezdet gyerekház által nyújtott szolgáltatás igénybevételéről az Szg. rendelet 13. számú melléklet szerinti jelenléti ívet kell vezetni.

A Biztos Kezdet Gyerekház nyitvatartásának havi átlagban el kell érnie munkanaponként a hat órát.

#### A Napsugár Biztos Kezdet Gyerekház általános nyitvatartása:

Hétfő: 07.30 tól – 13.30-ig

Kedd: 07.30 tól – 13.30-ig  
Szerda: 07.30 tól – 13.30-ig  
Csütörtök: 07.30 tól – 13.30-ig  
Péntek: 07.30 tól – 13.30-ig

Amennyiben a közösségi rendezvény a fenti általános nyitvatartási időn kívül (akár hétvégére és munkaszüneti napra esik), akkor ezeket a nyitvatartási órákat a fenti havi átlagszámítás során a munkanapra eső nyitvatartási óráknak kell tekinteni, amely csökkenti az általános nyitva tartás idejét.

Ebben az esetben a napi nyitvatartást 8 és 12 óra között biztosítani kell!

A Biztos Kezdet Gyerekház zárva tarthat

- a) évente öt munkanapot a munkatervében meghatározott feladatok végrehajtása érdekében, és
- b) a Biztos Kezdet Gyerekház működését ellehetetlenítő vis maior eset elhárításának időtartama alatt.

A fenntartó a Biztos Kezdet Gyerekház zárvatartásáról - a b) pont szerinti eset kivételével - a zárvatartást megelőzően legalább tíz nappal tájékoztatja a szolgáltatást igénybe vevőket és a helyi közösséget.

## **VI. A SZOLGÁLTATÁSRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS MÓDJA**

A helyben szokásos módon történik: szórólap, plakát, helyi írott sajtó és helyi televíziós közvetítés útján, falugyűlések alkalmából. Szolgáltatói, települési hirdető tábla, telefon, személyes tájékoztatás. Évente kétszer Biztos Kezdet Gyerekház hírlevél kerül összeállításra, amely közérthető formában tájékoztatja a lakókat a Gyerekház tevékenységéről. A település honlapján, valamint a korábbi és most tervezett integrált gyerekesély projekt keretében létrejött Gyerekesély és facebook oldalon is hozzáférhetővé teszik a Gyerekház működésével, szolgáltatásaival kapcsolatos információkat, így érve el a célcsoportot.

## **VII. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK**

### **A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai:**

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell. A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jövedelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól

látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel:

- az élethez, emberi méltósághoz,
- a testi épséghez,
- a testi-lelki egészséghez való jogra.

Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az vezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más ellátást igénybe vevő, valamint arra illetéktelen személy ne szerezhesen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

Amennyiben az ellátást igénybe vevő egészségi állapotánál vagy egyéb körülményeinél fogva közvetlenül nem képes az illetékes szervek megkeresésére, az vezető segítséget nyújt ebben, illetve értesíti az ellátott törvényes képviselőjét, vagy az ellátottjogi képviselőt az ellátott jogainak gyakorlásához szükséges segítségnyújtás céljából.

Az vezető tizenöt napon belül köteles a panasztevőt írásban értesíteni a panasz kivizsgálásának eredményéről. Amennyiben az vezető határidőben nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslattal.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel van az ellátást igénybevevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására. Az ellátást igénybevevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Amennyiben ellátása során, azzal kapcsolatos jogsérelem érte, panaszával fordulhat az e területen dolgozó ellátott jogi képviselőhöz.

### Az ellátottjogi képviselő

Az ellátottjogi képviselői hálózatot az egészségügyért, a szociál- és nyugdíjpolitikáért, valamint a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter által vezetett minisztérium (Emberi Erőforrások Minisztériuma, EMMI) önálló szervezeti egységként az Integrált Jogvédelmi Szolgálat (IJSZ) működteti. Az ellátottjogi képviselő – törvényekben és a jogszabályokban meghatározott keretek között – védi az ellátottak jogait, segíti őket azok megismerésében és érvényesítésében.

#### Az ellátottjogi képviselő feladatai az Szociális Törvény alapján:

- **segíti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét** az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában,
- **segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasz megfogalmazásában**, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, segítséget nyújt a hatóságokhoz benyújtandó kérelmek, beadványok megfogalmazásában,
- **megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az**

ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybe vevőket érintő jogokról,

- a jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál, és ennek során - írásbeli meghatalmazás alapján - **képviselheti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét,**
- az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és a figyelembevételéről a szakmai munka során,
- **intézkedést kezdeményezhet** a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,
- **észrevételt tehet** az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél,
- amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, **intézkedés megtételét kezdeményezheti** a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok felé,
- a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó **dokumentációt megvizsgálhatja.**

#### Az ellátottjogi képviselő az Szociális Törvényben meghatározott feladatainak ellátása során

- az általános tájékoztatási kötelezettségen túlmenően további tájékoztatást nyújt az ellátott részére az érintett szolgáltatónál alkalmazott gyakorlatról,
- tájékoztatja az ellátottat, törvényes képviselőjét, hogy panaszát mely személy vagy szerv részére továbbíthatja, továbbá a kialakult konfliktus rendezése érdekében az érintettek bevonásával egyeztetést tarthat,
- folyamatosan tájékoztatást nyújt az ellátott, valamint a törvényes képviselője részére a meghatalmazás alapján megtett intézkedésekről, eljárási cselekményekről, a kivizsgálás aktuális helyzetéről, a lehetséges jogorvoslati, illetve egyéb panasztételi lehetőségekről,
- tájékoztatást kérhet a szolgáltató képviselőjétől az ellátással összefüggésben alkalmazott gyakorlatról, tájékozódik arról, hogy a szakmai feladatok ellátása megfelel-e a jogszabályokban meghatározott feltételeknek,
- tájékoztatást kérhet az alkalmazott korlátozó intézkedések okairól, előzményeiről, és szükség esetén javaslatot tehet a korlátozó intézkedéssel összefüggő szolgáltatói gyakorlat szakmai tartalmára vonatkozóan.

#### Az ellátottak jogérvényesítésének elősegítése érdekében az ellátottjogi képviselő

- évente legalább egy alkalommal részt vesz az ellátási területén lévő tartós bentlakásos szociális intézményben rendezett érdekképviseleti fórum ülésén, ahol tájékoztatja az ellátottakat a jogaikról, azok érvényesítésének módjáról, az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről és a segítő szervezetekről, továbbá válaszol az ellátottak kérdéseire;
- a Szolgálat által meghatározott időtartamban fogadóórát tart a bentlakásos szociális intézményben;
- működési területén kapcsolatot tart a megyei (fővárosi) módszertani intézménnyel, valamint a szociális hatósággal;
- szükség szerint, az intézmény működésének zavarása nélkül közvetlenül felkeresheti az ellátottakat a lakószobákban;
- felveszi a kapcsolatot az intézményben működő ellátotti önkormányzattal;
- az ellátottal szembeni korlátozó intézkedés alkalmazásáról való



tudomásszerzést követően az ellátottjogi képviselő tájékozódik az ügyben, megvizsgálja a korlátozás szükségességét és az eljárás jogszerűségét, melyről az ellátottjogi képviselő dokumentációt vezet és éves beszámolójában összegzi a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos tapasztalatait.

**Ellátottjogi képviselő: Fülöpné Mezei Anikó tel: 06-20-489-95-46**

### **Gyermeki jogok**

Az elmúlt esztendőik gyermekvédelmi szempontból egyik legnagyobb eredménye, hogy törvényi szinten részletesen deklarálásra kerültek a gyermekek jogai (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6-10.§) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekjogi képviselő gyermekvédelmi gondoskodásba részesülő gyermekek vonatkozásában lát el jogvédelmet és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében.

A gyermekvédelmi gondoskodás alatt a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatósági intézkedéseken alapuló ellátást és védelmet kell érteni, így a járási kormányhivatal hatósági és gyámügyi osztálya jogkörébe tartozó védelembe vételt, családba fogadást, ideiglenes hatályú elhelyezést, nevelésbe vételt, utógondozást és az utógondozói ellátást.

### **A gyermekjogi képviselő**

A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben (1997. évi XXXI. törvényben) meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére. Figyelemmel kíséri az óvoda, az iskola, a kollégium és a pedagógiai szakszolgálat intézményeiben folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését. Indokolt esetben megkeresi az említett intézmények fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez.

### **Gyermekjogi képviselő tevékenysége során:**

- segít a gyermeknek panasz megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását;
- segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat elhelyezési értekezletén az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában;
- eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermek, illetve fiatal felnőtt, valamint a gyermek-önkormányzat felkérése alapján,
- eljár az érdek-képviselési fórum megkeresése alapján;
- a gyámhatóság kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban;
- jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet:
  - gyermekvédelmi igazgatási bírság kiszabására;
  - a jogsértés jövőbeni előfordulásának megelőzése érdekében a jogsértéssel érintettek között, szükség szerint szakértők bevonásával, egyeztető

- megbeszélés tartására a gyámhatóságnak;
- a jogsértő személy továbbképzésére a fenntartónak, működtetőnek.

A gyermekjogi képviselők munkájában kiemelkedő feladat a lakosság jogi ismereteinek és jogtudatosságának növelése, a gyermekek és a lakosság részére történő tájékoztatás.

**Térségünk gyermekjogi képviselője: Dr. Kocsár Janka Ildikó**  
**Elérhetősége: 06 20 489-9568**

A panaszjogok gyakorlásának módját a Házi rend tartalmazza.

#### **A szociális szolgáltatást végzők jogai**

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálatnál foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk emberiség méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra. A szociális segítő munkát végzők munkájuk során hivatalból járnak el, és e tevékenységükkel kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősülnek. A panaszjogok gyakorlásának módját a Házi rend tartalmazza. A dolgozók jogait és kötelességeit a munkaköri leírás tartalmazza.

### **VIII. A SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓK FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÉNEK BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI**

A család- és gyermekjóléti tevékenységet végző személyek folyamatos szakmai továbbképzésben kötelesek részt venni. A továbbképzési kötelezettség betartására a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet az irányadó.

A munkáltató minden évben továbbképzési tervet készít a dolgozók továbbképzésének ütemezése, a résztvevők helyettesítése, a képzésekre fordítható források megjelölése céljából. A szakmai továbbképzésen való részvételt az vezető engedélyezi, aki a képzéssel összefüggő költségeket biztosítja a közalkalmazottak számára. A továbbképzési tervben megjelölt munkavállaló részére a továbbképzésen való részvétel idejére munkaidő-kedvezményt kell biztosítani.

A dolgozók esetenkénti szakmai továbbképzését a költségvetés keretein belül az vezető engedélyezi.

## ZÁRÓ RENDELKEZÉS

A Szakmai Program mellékletét képezi Biharnagybajom Községi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata.

A Szakmai Programot Biharnagybajom Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a 103/2019. (IX. 26.) számú KT határozatával hagyta jóvá, mely 2019. 09. 27. napján lép hatályba.

Biharnagybajom, 2019. szeptember 27.

Szitó Sándor  
polgármester